

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

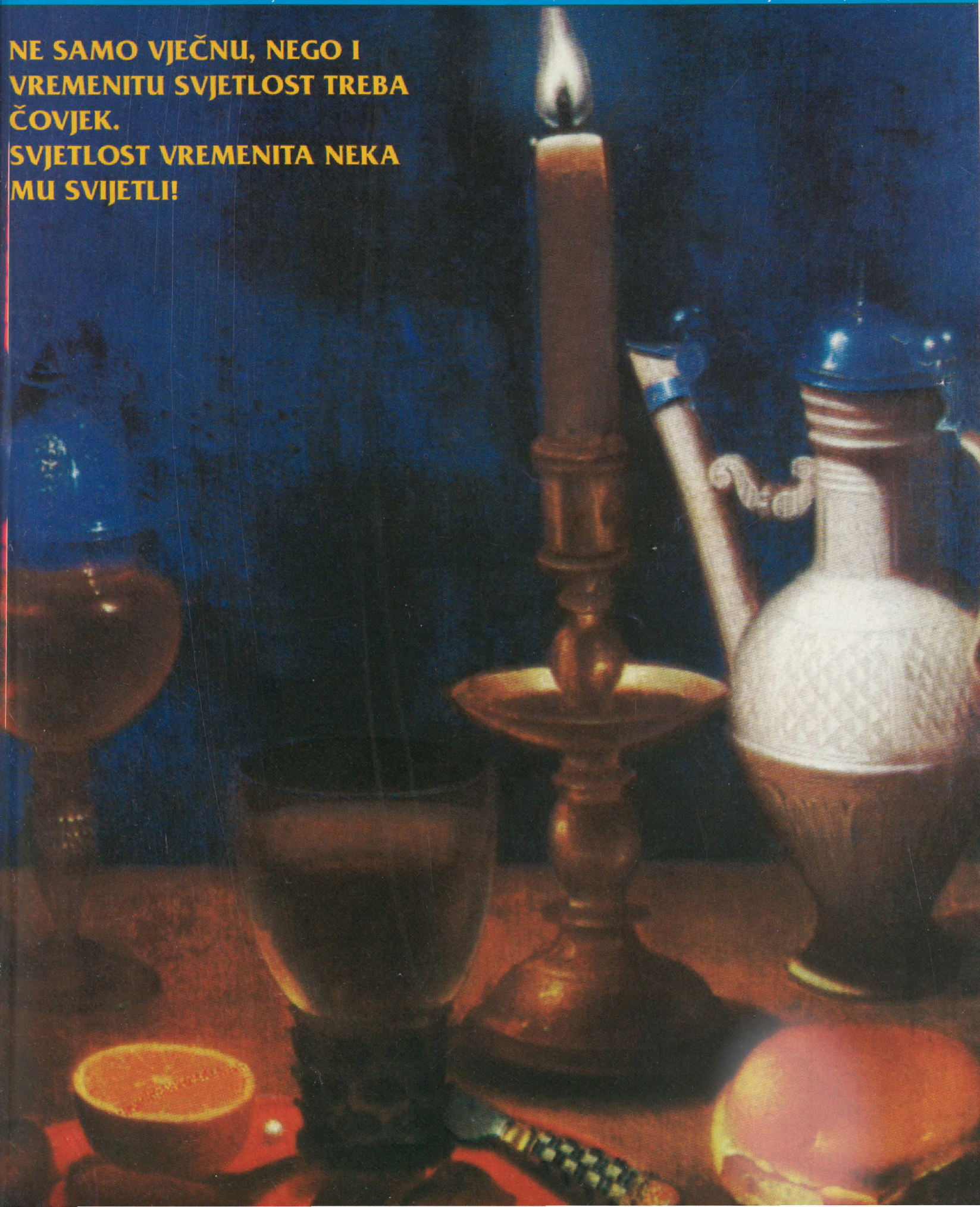
GODINA VIII

Broj 87

TUZLA, SIJEČANJ 2000.

Cijena 1 KM, 4 Kn, 1 DM

**NE SAMO VJEČNU, NEGO I
VREMENITU SVJETLOST TREBA
ČOVJEK.
SVJETLOST VREMENITA NEKA
MU SVIJETLI!**

NAKON IZBORA U HRVATSKOJ

Živimo u društvima koja su podložna promjenama, ali i konstantama koje se nude u svim izdanjima: tu su oni koji vladaju i oni nad kojima se vlada.

Tko bi recimo prije deset godina mogao reći da će protagonisti velikih društvenih promjena u Hrvatskoj iz devedesetih tako neslavno završiti. Došlo je do vrlo interesantne smjene: zamijenili su se, samo u drugim okolnostima, iz istih, uglavnom ekonomskih, razloga, oni koji su se i prije deset godina zamijenili. Kad se čovjek sjeti retorike osamdesetih i devedesetih godina i usporedi je sa retorikom tijekom zadnjih izbora i nakon njih, ima osjećaj da je bio zaspao pa se opet probudio. Jedino što se razlikuje jesu promijenjene okolnosti, pa su i perspektive, glede budućnosti drugačije. Još jednom se potvrdila stara poslovice, da je lakše rušiti nego graditi.

Opće je mišljenje da su se ovakve promjene, i sada, i u bivšoj Jugoslaviji morale dogoditi, pa čak da je došlo i do formalne smjene iste vlasti. (Podsjećamo na tematiku romana Grešnik, Dobrice Ćosića i Memoranduma SANU, kao i na opću situaciju nakon ratu u svim državama bivše Jugoslavije).

Novo će vrijeme sigurno donijeti mnoge novosti i izazove. Ipak najveća vrijednost je u tome da smo se konačno i na ovim prostorima priključili Europi po načinu biranja vlasti i standardima o ljudskim pravima. Za naše ljude neće više oni, koji nama upravljaju, ili im se čini da vladaju, biti kao da su bogom dani za vlast; kao da će zauvijek vladati u jednom narodu ili državi. Zapravo, to je najveća vrijednost koju su pokazali zadnji izbori u Hrvatskoj, s napomenom, da se takvi procesi sve brže događaju. Trebalo nam je više od četrdeset i pet godina da dođe do smjene vlasti u bivšoj Jugoslaviji, a sada se to dogodilo za deset. To je sigurno svojevrsna opomena onima koji se bore za vlast, ali i znak novih vremena.

Zanimljivo će biti vidjeti što će se dogoditi na sljedećim izborima u Bosni i Hercegovini! Ako je vjerovati dosadašnjim zakonitostima ovoga prostora da je u Bosnu Europa uvijek dolazila preko Hrvatske, onda je očekivati da će se nešto slično i ovdje dogoditi.

Kao glasilo Hrvatskog kulturnog društva Napredak, Hrvatski glasnik naglašava ozbiljnost situacije za sve one građane i narode koji žele živjeti u Bosni i Hercegovini! Posebno o tome trebaju misliti Hrvati koji su dosadašnjom ratnom i političkom situacijom pokolebani.

Ovo će nam biti nova šansa da se priberemo i svoju domovinu Bosnu i Hercegovinu gradimo novim snagama. U vezi s tim trebamo mijenjati neke već krivo stečene navike da se netko drugi o nama brine. Sada ćemo se još više

Slobodnjaci na Zemlji od svojih želja zidaju vlastite tamnice i nesvjesno robovi postaju Čak i kad se svojih predaka oslobađaju padaju u ropstvo onih što ljube i razmišljaju Jer takvi se samo raspinjanju dovijaju u svojoj odvažnosti i istini laži skrivaju Oni su slobodni samo u svome srljanju ka vrhuncu trajne slave gdje ipak sitni ostaju (Halil Džubran: Suza i osmijeh)

morati okrenuti sami sebi i međusobnoj slozi, kako bismo se što samostalnije, kao suveren i konstitutivan hrvatsko-bošnjački narod, borili za svoj opstanak u Bosni i Hercegovini, koja je i naša domovina. To smo dostojno pokazali u ratu, pa zašto bismo to sada prokockali u miru!

Dosada su nam nametali kompleks manje vrijednosti, i oni naši u Hrvatskoj, ali i ovi naši u Bosni i Hercegovini. Sada su nam iz Hrvatske poslane jasne poruke: "pomoći ćemo Hrvate u Bosni, ali će se i oni morati više uključiti u rad za državu Bosnu i Hercegovinu i tim svojim zalaganjem stvoriti sebi mogućnost dostojanstvenog života".

Za vjerovati je da nam pomoć Republike Hrvatske i međunarodne zajednice neće

djelujemo, makar da se, iz gore spomenutog, može dosta zaključiti. **Općenito uzevši, za nas Hrvate u Bosni i Hercegovini je najbolji srednji put, opredjeljenje za ljude koji su spremni za jednu, multilateralnu suradnju u svim pravcima: Hrvatska-Hrvati u Bosni i Hercegovini; Hrvati u Bosni i Hercegovini-Hrvatska; Hrvatska-Bosna i Hercegovina i obratno; Hrvatska - Bosna i Hercegovina i Europa i obratno; Europa i Sjedinjene američke države; Zapad - Istok, sa posebnom pozornošću prema Rusiji i pravoslavnom dijelu Europe.**

Sudeći po ovom što se događa i kako se odvija, i za nas Hrvate u tuzlanskom kraju se povećavaju šanse u svakom pogledu, ako ih budemo znali prepoznati i iskoristiti.

P. Matanović

NASLOVNA STRANA A. BAUGIN: MRTVA PRIRODA (PARIZ, LOUVRE)

REGIONALNA POLITIČKA KRETANJA KOJA STVARNO OBEĆAVAJU

Kakav značaj imaju političke promjene u susjednoj Hrvatskoj?

U kratkom vremenu se mnogo toga desilo.

Najprije to je smrt prvog predsjednika nezavisne hrvatske države, Republike Hrvatske - zapravo prvog hrvatskog vladara, uopće, ako opravdano "zanemarimo" oblik vlasti i suverenitet, kakav je u državno-pravnom smislu imala srednjovjekovna hrvatska kraljevina od IX. do XI. stoljeća. Nakon toga, to su izbori za hrvatski zastupnički Sabor na kojima su pobijedile do tada oporbene hrvatske stranke.

Došlo je dakle do određenog političkog obrata! Na kraju i glede toga da je vlast HDZ-a bila u kontinuitetu i sa ratnim vremenom i iz njega izašla, nameće nam se i dojam da je ovim zbivanjima i to teško ratno vrijeme konačno stavljeno u prošlost - kamo na kraju krajeva i apsolutno konačno, sve završava.

Teško se je odlučiti o tome, koji od ta dva događaja je imao veći, prijelomni, značaj.

Prvo događanje je potreslo, tronulo, hrvatsku javnost. Jer: ako je išta tako "jako dobro znao" predsjednik Tuđman "nauči" tu (istu) hrvatsku javnost - istina je da je to u određenoj mjeri i posljedica stjecaja povijesnih okolnosti - onda je to osjećaj nacionalne pripadnosti (osjećaj koji se teško uči ako narod ne posjeduje vlastitu državu!) i ljubavi prema domovini, domoljublju.

Radi se zapravo o nacionalnom osjećaju sadržanom u sljedećim temeljnim činjenicama najnovije hrvatske povijesti, u:

Prvoj suvremenoj, pa dakle, i prvoj Hrvatskoj državi;

- Prvom hrvatskom predsjedniku/vladaru; - i - Prvom pravom, autentičnom Hrvatu (... može se i tako kazati, iako to zvuči pomalo pretenciozno i neukusno) - dr. Franji Tuđmanu! Odatle je onda razumljiva ona velika žalost za hrvatskim predsjednikom nakon njegove smrti.

U svezi sa Tuđmanovom vladavinom sve ostalo, međutim, može biti manje ili više (ne)sporno pa i sasvim krivo ali prethodno gore spomenuto ostat će neupitno. Ali i to je jako mnogo, što mislim da nitko prosječno razuman i obrazovan neće osporiti: sasvim dovoljno, da predsjednik Tuđman bude čašćen i spominjan idućih tisuću godina baš isto onako kao što je hrvatsko plemstvo trajno, ali nekako bolećivo i žalosno nosilo svoja sjećanja na suverenitet srednjovjekovnih hrvatskih vladara, kroz mnoga stoljeća srednjega i novog vijeka.

Drugi događaj koji je uzbudio hrvatsku javnost, ali nešto drugačije nego smrt predsjednika jesu, početkom ovog mjeseca održani izbori za Hrvatski sabor. Hrvatsku javnost je uzbudila pobjeda (do tada) oporbenih

hrvatskih političkih stranaka, nešto u što se malo vjerovalo i teško očekivalo, jer POLITIČKIM PROMJENAMA, a pogotovu POZITIVNIM POLITIČKIM PROMJENAMA, još nas nitko nije naučio.

Sada već u našoj svijesti možda jako davni SKJ o tome doktrinarno "nije htio" ništa znati, jer je svo svoje "znanje" temeljio - upravo obrnuto! - na ideologiji vječne nepromjenljivosti vlasti "radničke klase; a HDZ zato jer se de facto doslovno nastavio u povijesno-vremenskom slijedu na njih, i - iako se "iz petnih žila" svo vrijeme svoje desetogodišnje vladavine trudio da se odmakne od njih - zapravo je također vladao u velikoj mjeri sub specie aeternitatis, kao i SKJ (kao da nikada nisu mogli biti poraženi na izborima).

Tako se dogodilo da smo, eto, pobjedom koalicije SDP/HSLS pozitivno politički osupnuti i ozareni! No, usprkos tome što smo zadnjih decenija naviknuti više na muku i "loše vijesti" iz te političke sfere životne stvarnosti, odmah smo skloni da tražimo i nađemo pozitivne učinke takve pobjede, ne samo za Hrvatsku nego i za nas u BiH.

Prvo i najmanje dobro koje bi odatle i za nas zbudjene, podijeljene i malobrojne bosanske Hrvate (ali i za Bošnjake i Srbe) pouzdano moglo proizići jest, pozitivnije političko okruženje i za nas u BiH pod protektoratom međunarodne zajednice, Daytonskoj BiH. U svakom slučaju ovaj poraz HDZ-a je za hrvatske simpatizere i članove HDZ-a u BiH bar dvostruko teži, nego za hadezeovce u Hrvatskoj. Baš utoliko oni će morati svoja politička nastojanja promijeniti ako žele uopće da opstanu kao politička grupacija u ovakvoj, asimetrično konstruiranoj konfederativnoj, BiH.

No, još je jedan krupan događaj u Hrvatskoj pred nama: predsjednički izbori! Oni su skoro jednako važni kao i parlamentarni izbori! Tko god bude izabran za predsjednika, polupredsjednički sustav s jakom ulogom predsjednika u državi bit će sigurno napušten i prema tome, ovi izbori neće moći bitno utjecati na započete političke tokove koji stvarno više obećavaju.

Romeo KNEŽEVIĆ

DONATORI HRVATSKOG GLASNIKA U 1999. GODINI

Astra obuća d.o.o. Sarajevo,
- Poslovna jedinica Tuzla
Bosna osiguranje d.d. Sarajevo,
- Filijala Tuzla
Centralno grijanje Tuzla
Croatia osiguranje d.d. Mostar,
- Poslovnica Tuzla
DAMM, Tuzla
Društvo "Hrvatski dom" Tuzla
ELVORK - Tuzla
Fiducia Tuzla
Franjevački samostan sv. Petra i Pavla, Tuzla
Generalni konzulat Republike Hrvatske Tuzla
Gospodarska banka Sarajevo
Hotel Tuzla
Hrvatsko nacionalno svetište MBB
- Msgr. Lovro Cindori
Hrvatska banka d.d. Mostar,
- Poslovna jedinica Tuzla
Hrvatsko kulturno društvo "Napredak" Tuzla

Foto-Color Žunić Tuzla
Napredak osiguranje d.d. Sarajevo,
- Poslovna jedinica Tuzla
MLIN Ljubače
Općina Tuzla
Pansion Stuhli, Tuzla
Pepex Tuzla - Orašje
Pivara Tuzla
PLIVA, predstavništvo Sarajevo
PrintCom Tuzla
Tuzlanski kanton/županija
Tuzlanska banka d.d. Tuzla
VEA Vidović Tuzla
Županijski odbor HDZ BiH Tuzla
Županijski odbor HSS BiH Tuzla
Župni ured Sivša
Župni uredi Tuzlanskog dekanata, i drugi.

Zahvalnost svima koji su putem reklama, donacija i na drugi način dali svoj doprinos listu HRVATSKI GLASNIK, koji kontinuirano izlazi već osmu godinu.

MUSLIMANIMA ČESTITKE ZA BOŽIĆ

U "Frontu slobode"
su za 3446. broj 2000. godine
razgovarali s Tuzlanskim muftijom
Husein efendijom Kavazovićem.
Ime i naslov privukli su pozornost
svih čitatelja "Fronta", jer je ponuđena
stilsko potpuna uspjeta.

podcrtati razlike, a na zajedništvo ukazuju samo onda kada to nije moguće izbjeći.

Želim biti iskrena i reći da na tekst ne reagiram samo zato što me je obradovala kratka poduka tuzlanskog muslimanskog prvaka, nego i zato što tamo ima redaka koji me se osobno vrlo tiču:

"Dakle, u Tuzli ni jednom riječju nigdje nije objavljeno da su uoči novogodišnjih blagdana u školama (i, op. M. P.) muslimanskoj djeci dijeljeni paketići u kojima je bilo poklona kršćansko-vjerskog sadržaja i u kojima im se čestita Božić. Dobro, neka su paketići dijeljeni, nemam ništa protiv, ali zar se muslimanskoj djeci umjesto Božića nije mogao čestitati Bajram. To nije bio previd već sračunat čin da se islam dezavuiraju, da se kršćanstvo postavi iznad islama".

Prvo: Hrvatski Glasnik je u svom Božićnom broju objavio podlistak časopisa Ecce Homo, školskoga lista učenika Opće gimnazije (KŠC) u kojemu su bile i fotografije radosnih darovanih učenika, među kojima, naravno, ima i muslimanske djece.

Drugo: Pakete su donirali protestanti (istina, kršćani, ali u praksi mnogo bliži muslimanima

nego katolicima). Nije bilo moguće provjeriti sadržaje paketa. Osobno sam se raspitala kod učenika i svi su bili zadovoljni. Prema mojim spoznajama, osim čestitke, nije bilo drugih "poklona kršćansko-vjerskog sadržaja". Nismo zabilježili slučaj vraćanja paketa.

Treće: U samom blagovanju Božića ima elemenata koje muslimani mogu prepoznati kao

svoje (rođenje Isaa alejhi-sellama), a bajramskim blagdanima nema kršćanskih elemenata pa zato nismo došli na misao da darivamo djecu uz Bajram. Da je neka organizacija ili udruga, kod nas ili u svijetu, donirala bajramske darove, rado bismo ih svima podijelili, kao što rado primamo razne oblike Bajramluka. Bajramska čestitka ne bi nam smetala!

Četvrto i najvažnije: Zadnja misao koja nas je vodila kod podjele Božićnih darova bila je "sračunat čin da se islam dezavuiraju". Toliko poštovanja imamo prema islamu da smo svjesni da ga ne možemo dezavuirati Božićnim paketićima. Istina, "to nije bio previd", nego želja da se djeca zajedno raduju, bez obzira slave li oni Božić ili ne. Zamislite situaciju u kojoj samo jedna djeca dobivaju paketiće, a druga samo promatraju. To bi više odgovaralo pretpostavljenoj namjeri "postavljanja kršćanstva iznad islama".

Osobno sam godinama o Božiću darivala djecu svojih prijatelja, muslimana i ne pomišljajući da time "dezavuiram" njihovu vjeru. Zapravo, bilo bi mi žao kada bih znala da sam ih na bilo koji način povrijedila. Dávala sam darove i za Bajram onima koje sam posjećivala, ali što ja to objašnjavam?! Mala smo mi zemlja i mali grad, zna se red. Kad nestane protes-tantskih darova neće biti ni "dezavuiranja". Da Bog da mi imali od njih više pa njima slati, ne vjerujem da bi odbili.

Bilo bi, dakle dobro da naši vjerski prvaci, jedni drugi i treći, nama češće govore o zajedništvima i kako ih pronaći u magli godina u kojima smo razdvajani. Isto tako bi bilo dobro da počnemo sami praviti svojoj djeci paketiće pa bismo točno znali čime koža možemo povrijediti. Do tada, mi smo prisiljeni uzeti, ne samo "njihove paketiće", nego i kruh naš svagdanji koji kupujemo novcem što nam ga, ne zna se do kada, ali još uvijek šalju.

I još nešto, nije bilo nikakve sprege između Sindikata obrazovanja i Katoličke crkve. Čovjek naprosto ne može vjerovati kakve se sve kombinacije mogu konstruirati iz jednog beznačajnog dječjeg radosnog osmijeha!

Marica PETROVIĆ

Jesu li katolici i pravoslavci kužni? Jedan sramni letak u Tuzli i oko njega

TKO I ZAŠTO MUSLIMANE UDALJAVA OD OŠTALIH VJERNIKA?

Politička i medijska šutnja na pojavu
jednog, ne prvog, pamflet-letka, mnogo
govori o anonimnim autorima i
distributerima, a još više o tuzlanskom
političkom miljeu

Krajem prošle godine u Tuzli je zabilježena distribucija letaka s porukom muslimanima da ne sudjeluju u proslavama kršćanskih ili bilo kojih drugih nevjerničkih blagdana, jer se time poistovjećuju i identificiraju sa njima. Muslimani su pozvani i da od inovjeraca ne kupuju robu i ne čestitaju im njihove blagdane.

Na tu ružnu i provokativnu gestu, anonimnih autora i distributera letaka, prvi je javno reagirao tuzlanski list "Front slobode" i na tome je ostalo. Doduše, u intervjuu koji je Husein efendija KAVAZOVIĆ, muftija Tuzlanski, dao istoimenoj novini broj kasnije, a u povodu pojave spomenutog letka, efendija Kavazović se ogradio od toga i osudio tu pojavu.

Unatoč tome, ostaje gorčina i niz pitanja koja nisu ni u ovoj prilici dobili odgovore. Nerijetko smo bili svjedocima da političke partije, nacionalne, ali i socijaldemokratske ili liberalne orijentacije, javno reagiraju i na manje provokativne pojave. Ovaj put, političke partije i njihovi dužnosnici ostali su gluhi, slijepi i nijemi.

Ponavljam, izuzev "Fronta slobode", o spomenutom letku nitko ni riječi - ni političari, ni mediji.

Eventualno pozivanje na to da nisu znali za taj letak i njegov sadržaj nikoga ne oslobađa odgovornosti. Ukoliko letak i nisu vidjeli, o tome su mogli pročitati u "Frontu slobode". Ako, pak ne vjeruju ovoj novini, na što imaju pravo, i političari i novinari su se mogli toliko udostojiti, pa potražiti original letak od redakcije "Fronta slobode".

S obzirom na to da pravih reakcija nije bilo, ostaju nagađanja. Ili se ova novina ne čita ili nadležni čimbenici i njihove novinarske skutoonoše nisu imali hrabrosti i volje za oglašavanje ovim povodom. S razlogom, s punim pravom i opravdanjem, u ovom slučaju, najviše se zamjera socijaldemokratima svih razina - od mjesnih, preko općinske, pa do kantonalne. Isto tako, ni stranke sa nacionalnim predznakom, hrvatskim ili bošnjačkim, ne mogu biti amnestirane od (ne)namjerne šutnje.

P. S. Poštovani čitatelji, molim VAS, nemojte samo reći da je i ovo višestranačje i demokracija!

N. J. I.

Pogledi

Šikara

Analitička euforija u povodu poraza HDZ-a i otvaranja političkih vrata prosperitetu Hrvatske dotakla je i mogućnost uticaja ovih promjena na eventualne promjene u Bosni i Hercegovini.

Bosna je počastvovana još jednom ironijom u vidu likovanja čelnika CD koalicije, ali i protagonista srpskog projekta u BiH. Oni svijetla obraza govore o zlu koje je svrgnuto s hrvatskog trona, kao da im modeli vladavine nisu bili i ostali pobratimski. Kada protiv ideologije HDZ-a govore bošnjački partneri HDZ-a u Federaciji, onda hipokrizija dobija vanserijski karakter.

Svekolika demokratska alternativa je u svom ushićenju već osvojila gestikulaciju budućeg pobjednika. Oni vjeruju da će u Bosni vrlo brzo doći do istog političkog rasplesa. Zasad će biti dovoljno pustiti bradu a la Račan i nataknuti očale a la Budiša. Ostalo stiže na taci.

Zaboravlja se da geneze hrvatske i bosanske oporbe imaju različite ambijente, ali i moralni kredibilitet. Hrvatska alternativa je, zahvaljujući nacionalnoj kompaktnosti, mogla svoju poruku slati pravolinijski. Nisu se morali zamarati marketinškim enigmama

nacionalnog pitanja. Ovdašnja oporba sapliće se o vlastitu biografiju, jer je u vrijeme kad nije bilo brašna i cigara pristala da alternativu tumači pod zaštitom izetbegovićeve bosančice. Ako je to danas i zaboravljeno, još uvijek je nepremostiv ideološki glib nadnacionalnog pristupa bosanskim različitostima. Čak i kad bi bosanska alternativa uspjela razbiti fobiju od različitosti, njena strategija se dugoročno ne može bazirati na multietnicitetu bez etniciteta. Ovo je, za razliku od Hrvatske, zemlja konstitutivnih naroda, i taj faktor će uvijek biti stariji od postulata građanske demokracije.

Promjena u Hrvatskoj ima značenje opredjeljenja da se živi bolje i poštenije. Ovdje je socijalna šikara zrela za kultivizaciju. Ona vapi za promjenama. Ali, narod je spreman još desetljeće trpiti glad, dok mu se ne ponudi dovoljno uvjerljiv model koji će štiti njegovu različitost, ali i garantirati ekonomski i socijalni prosperitet.

Mi nismo bili isto ni u vrijeme kad se izglasavalo otcjepljenje od Jugoslavije, jer su tamo to činili građani, a ovdje narodi. Nismo isto ni danas, jer se tamo mijenjala loša vlast; ovdje valja promijeniti nacionalne vlasti, ali ne, u prvi mah, i nacionalni (dejtonski) koncept uređenja Bosne i Hercegovine.

Fatmir Alispahić

Drugi o nama: "Večernje novine"

U tuzlanskom "Hrvatskom Glasniku" objavljeno je reagiranje predsjednika KDB "Preporod" Tuzla Muhidina Pašića na tekst prof. Marice Petrović u povodu održavanja okruglog stola o Ivi Andriću.

Predsjednik kulturnog društva Bošnjaka se kulturno, kako i priliči, nagovorio g-di Petrović. Malo je failo pa da i g-đa Petrović, kao i Ivo Andrić, dobije preporuku za Haški Tribunal. Evo nekih bisera:

- Uvrede koje ste nanijeli (...) su vas legitimisale kao izrazito antibosansku i antibošnjačku pojavu u društvenom životu naše sredine. (...) Križ je u Počitelju, gospođo, dokaz da Hrvati posvajaju bošnjačku baštinu! (...) Vi ste, po svojim stavovima antidejtonski čimbenik, što ne bi bilo vrijedno spomena, da ne obavljate dužnost ravnateljice i profesora u katoličkoj Gimnaziji u Tuzli. Pretpostaviti je da istim otrovnim dubiozama kontaminirate mozgove Vaših učenika. (...) Andrić za bošnjački narod jeste i uvijek će biti din-dušmanin. (...)

Na ovom mjestu postavlja se logično pitanje: S kojim pravom Muhidin Pašić govori u ime cijelog bošnjačkog naroda? Ako mu to "pravo" daje to što je predsjednik "Preporoda", onda valja znati da ni "Preporod ne stoji iza totalitarne kvalifikacije "cijeli narod", jer je ovu instituciju zbog njega napustilo barem 30 uglednih tuzlanskih Bošnjaka. Kad bi se pribrojali javni istupi, ispostavilo bi se da mnogo više Bošnjaka ne smatra da je Andrić njihov "din-dušmanin". Kako za Nijemce nema goreg dušmanina od Hitlera, za Ruse od Staljina, tako su i Bošnjacima "din-dušmani" oni što govore da svi Bošnjaci moraju misliti isto.

Prof. Marica Petrović je u svom odgovoru, između ostalog, napisala: Sve što se mene tiče vezano je za Bosnu, sav moj život i moj rad, moji grobovi i moja djeca. Vaša su spočitavanja neukusna i zadiru u privatnost, ali vam, ipak, želim otkriti jednu istinu. Ja, Marica Petrović, Hrvatica iz Bosne, jesam "antidejtonski čimbenik"! Moja je zemlja u Daytonu podijeljena. Jedan njezin dio zove se Republika Srpska. U tom dijelu samo jedan narod ima vlast, a drugi narodi su obespravljeni. (...) Ja koja sam i Bosanka i Bošnjakinja u korijenu. Ali, tamo negdje, neki značajni netko odredio je da Bošnjak može biti samo onaj tko je dobar musliman, i tako mi uskratio pravo da, pored toga što sam po nacionalnosti Hrvatica, budem i ono što, zapravo, jesam.

Cirkus koji je od "Preporoda" napravio njegov predsjednik Muhidin Pašić u našem gradu gostuje do daljnjeg. Valjda dok netko ne odluči da nakon mnogo godina rehabilitira "Preporod", kao istinsko kulturno društvo tuzlanskih Bošnjaka. Zasad je to privatna priča koja ne prestaje Tuzli nanositi sramote i destruirati međuetničku harmoniju.

(10. I 2000.)

SIPOREKS ZIDANJE NOVE HRVATSKE INICIJATIVE

Dobio sam prigovor što mi je primarius **Srećko Tunjić**, predsjednik Kantonalnog odbora Hrvatske seljačke stranke, najčešći gost "U krivom ogledalu". Bolji poznavatelj prilika su to pripisali (ne)postojecem "Bistaračkom ljubiju". (Dotur Tunjić i malenkost pisca ove rubrike su rođeni u Donjem Bistarcu.)

Međutim, povodi su drugačiji. Gospodin Tunjić je duhovit čovjek, a zaslužuje to i raznoraznim ozbiljnim i plemenitim povodima. Recimo, jedino nam je Kantonalni odbor HSS-a uputio čestitku u povodu sedme obljetnice "Hrvatskog Glasnika".

Očito, za razliku od ostalih hrvatskih dužnosnika i političko-stranačkih čimbenika, liječnik i najpoznatiji HSS-ovac u Tuzli i široj okolini **Srećko TUNJIĆ**, redovito i pažljivo iščitava "Hrvatski Glasnik".

***

Kada sam već kod primariusa Tunjića, bilježim još jedno pitanje i jedan odgovor. Pitali su me neki, pomalo zlobni čitatelji je li gospon Tunjić sa sobom ponio **dr. Stjepana RADIĆA**, kada se sa dužnosti generalnog tajnika Društva "Hrvatski dom" u Tuzli vratio liječničkoj djelatnosti u Zavodu za medicinu rada pri Domu zdravlja u Tuzli.

HSS-ovac Tunjić mi je na to odgovorio: **Radić mi je uvijek u srcu, a fotografija stoji na zidu ureda, gdje joj je i mjesto.**

P. S. Meni nije poznato gdje je tuzlanski ured Hrvatske seljačke stranke?

***

Na jednom od Božićnih susreta, obogaćenih ičim i pićem, pitali su me neki članovi Nove hrvatske inicijative - jesam li njihov? Povod za pitanje se krio u tome što sam nešto više vremena proveo sa njima u ugodnom ćaskanju i pijuckanju.

Tom prigodom sam ih ostavio uskraćene za odgovor pa to činim na stranicama "Hrvatskog Glasnika". Njihov sam onoliko, koliko i drugih stranaka sa hrvatskim predznakom, ali i stranaka socijaldemokratske orijentacije.

***

Krenulo me ovaj put da mala ogledalca, u nešto većem "krivom ogledalu", ispisujem u paketu. Pa sam opet kod i oko političke stranke i iliti partije koja se zove Nova hrvatska inicijativa.

Otkad im je članom postao gospodin **Matija KLOBUČARIĆ**, bivši i sumnjivo smijenjeni direktor tuzlanskog "Siporeksa", NHI-jevci su se ponadali da će im siporeks-blokovi pomoći u zidanju izbornih rezultata.

Do koje mjere su u to uvjereni svjedoči i podatak da su gospodina Klobučarića, bez ikakvog klobuka, isturili i na čelnu poziciju izborne liste za predstojeće općinske izbore.

Bez obzira na to, usuđujem se prognozirati da će veliki uspjeh biti ako osvoje bar jedno

vijećničko mjesto, a izbor Hrvata za (grado)načelnika Tuzle bio bi ravan znanstvenoj fantastici.

***

Za razliku od mog pesimizma, **prof. dr. Jozo BUDIMIR**, nositelj liste tuzlanskog HDZ-a za predstojeće izbore, tvrdi drugačije.

U intervjuu koji sam sa njime napravio i objavio na stranicama tuzlanskog "Fronta slobode", znanstvenik Budimir tvrdi kako je došlo vrijeme da i Hrvat, napok(!!)on bude prva fotelja Tuzle.

Upravo, ono "L" uglavljeno u riječ napokon, u prethodnom pasusu, može biti ilustracija na koji način bi Hrvat, iz bilo koje stranke, mogao postati načelnikom Općine Tuzla.

Iz sudskih klupa

NOVINARI PROTIV NOVINARA

U sudskom procesu, dužem od tri godine, tužitelji **Mato BIKIĆ** i **Nikola IVANOVIĆ**, protiv **Vedada SPAHIĆA** i **Jusufa MALKIĆA**, po presudi Općinskog suda Tuzla, odnosno sudca **Huse KARIĆA**, demantirali tvrdnje novinara **Malkića** u "Zmaju od Bosne", iz listopada 1996. godine, da su surađivali sa agresorom i ometali pripreme za obranu Tuzle i BiH.

U jesen 1996. godine, novinari **Mato BIKIĆ**, sada umirovljeni dopisnik "Oslobođenje" i **Nikola IVANOVIĆ**, novinar tuzlanskog "Fronta slobode", a obojica i suradnici "Hrvatskog Glasnika", tužili su **Vedada SPAHIĆA**, tada glavnog i odgovornog urednika lista "Zmaj od Bosne". Na ovaj potez su se odlučili zbog teksta, pod naslovom, "Kasno nacionalno paljenje" u kojem je nepotpisani autor, između ostalog, da Bikić i Ivanovića ustvrdio da su surađivali sa agresorom na BiH, te da su ometali pripreme za obranu. S obzirom na to da pisac klevetničkog teksta, formalno pravno nije bio poznat, a tužitelji su imali sve indicije da se radi o **Jusuflu MALKIĆU**, novinaru "Fronta slobode" i suradniku "Zmaja od Bosne", dok je izlazio. Inače, ovaj nastavnik što se profesionalno bavi novinarstvom, tijekom rata se skrivao pod pseudonimima (lažnim imenima): **Malik JUSUFOVIĆ**, **Zijad ARSLAN**, **Zihinja AJANOVIĆ** etc. pa i pod pseudonimima napadao druge kolege.

Imunitet "zaleđio" sudski proces

S obzirom na to da je tuženi Spahić u to vrijeme bio zastupnik u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, sudski proces je bio "zaleđen". Naime, pred sudcem **Husom KARIĆEM**, pri prvom ročištu, Spahić se pozvao na zastupnički imunitet, što je bilo prihvaćeno. Na traženje tužitelja i njihovog branitelja **Miše STANIMIROVIĆA**, mandatsko imunitetska komisija Zastupničkog doma nije mu htjela skinuti imunitet. U prosincu 1998. godine gospodin Spahić nije bio zastupnik, pa su tužitelji, uz pomoć

***

Predsjednik Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" - Podružnice Tuzla, gospodin **Miroslav PETROVIĆ**, u svadi je sam sa sobom. Moglo bi se pomisliti da je to zbog profesorske rasijanosti, ali nije. Naime, otkako je doktorirao na Rudarsko-gradevinsko-geološkom fakultetu u Tuzli nikako da odgonetne je li uspješniji prezident bio dok je nosio titulu magistra ili sada.

Predsjedniče, profesore, doktore... Petroviću, nemojte se brinuti! Odgovor na to pitanje, zajedno sa Vama, saznat ćemo na kraju ove godine, odnosno kada budemo svodili rezultate ovogodišnjeg rada i uspoređivali ih sa onim iz 1999. godine.

Krivo (o)gledao: **Nikola J. IVANOVIĆ**

ombudsmena **Siniše MIHAJLOVIĆA**, uspjeli "odmrznuti" sudski proces. Po nalogu ombudsmena, Kantonalni sud u Tuzli je sudcu **Kariću** naložio ponovno vođenje ovog sudskog procesa, uz napomenu da nije bilo elemenata za dopuštanje Spahiću da se pozove na imunitet.

Malkićevo osporavanje

Unatoč tome što je u ovom sudskom predmetu, odnosno slučaju, od samoga početka bilo sve jasno proces se vukao duže od jedne godine, ne računajući dvogodišnje mirovanje. Na suočenju od 15. travnja 1999. godine, urednik Spahić je priopćio ime **Jusufa MALKIĆA**, kao pisca teksta, koji je predmet sudskog spora. Međutim, optuženi Malkić to nije priznao ni nakon toga što je **Senada ŠAHOVIĆ**, tajnica redakcije "Zmaja od Bosne" u jesen 1996. godine, posvjedočila i potvrdila Spahićeve izjave. Malkić je to uporno osporavao, a pozivajući za svjedoke **Sinana ALIĆA**, direktora i glavnog i odgovornog urednika "Fronta slobode", te **Mehu - Mešu BAJRIĆA**, svojevremenog načelnika policije u Tuzli, pokušavao dokazati svoju tvrdnju iz teksta "Kasno nacionalno paljenje" i preusmjeriti tok sudbenog procesa. Iako nitko od svjedoka nije potvrdio Malkićeve izjave, ali to nije bilo dovoljno sucu **Kariću** da okonča ovaj proces. Gospodinu Spahiću su pisani i nalozi za policijsko privođenje, jer se raznoraznim izgovorima opravdavao zbog neodazivanja na ročišta.

Napokon, ovaj proces je na Općinskom sudu Tuzla okončan 19. siječnja 2000. godine. **Vedad SPAHIĆ** je oslobođen krivice, a **Jusuf MALKIĆ** je kažnjen sa 800 maraka, zbog klevete, te sa više od 800 maraka odvjetničkih troškova tužitelja. Inače, kazna za klevetu ove vrste iznosi od 200 do 2.000 maraka.

Sasvim je izvjesno da će se kažnjeni Malkić žaliti na ovu presudu, pa je nejasno kada će ova sudska travakica biti u cijelosti okončana.

N. J. IVANOVIĆ

ZAŠTO BOSANSKA POSAVINA NIJE OBRANJENA?

Piše: **Anto CIGELJEVIĆ**

(Nastavak iz prošlog broja)

OKUPACIJA DERVEUTE, ŠAMCA I ODŽAKA

Prema iskazu kasnije zarobljenog oficira iz vojarnje u Derventi, pričuvnog kapetana **Gorana Popovića**, samo na Ribnjak je iz derventske vojarnje izvezeno dvanaest haubica i 34 topa, dok je selo **Detlak** "opskrbljeno" sa šest haubica, Zborište motoriziranim bataljunom, Trstenica minoba-cačima. Iz Gornjeg Vakufa u Derventu dovezeno je jedanaest topova, "prage", opremljene protuzrakoplovnim topovima. Dolaskom ozren-skih četnika, vojarna je brojala 1200 vojnika.

Osim toga, "JNA" je i traktorima i helikopterima dovozila oružje u Veliku Sočanicu, Gornju Lupljanicu, Agiće, Miškovce, Trstenku i druga srpska sela. Posebno je naoružala Srbe u gradskom naselju Čardak.

Ratno provjeravanje u ovoj općini srpski ekstremisti su izveli već 26. veljače '92., iz sela Mala i Velika Sočanica otvorivši minobacačku vatru na veliko hrvatsko selo Mišince.

U suradnji s mjesnim četnicima, veće skupine Martićevaca iz "SAO Krajine" počele su pljačkati ljude i otimati im vozila na putu između Dervente i Bosanskog Broda, posebice u Bosanskom Lužanima.

Ove četničke skupine su 15. ožujka '92. ubile **Ivicu Katavića** iz sela Komarice, a vozilo mu otele. Nešto kasnije, 25. ožujka, "Kojoti", pripadnici specijalne vojne policije "JNA" iz Niša, uhitili su općinsko čelništvo HDZ-a, na čelu sa **Ikrom Stanićem**, predsjednikom, te opkolili Policijsku postaju u Derventi.

Napad na Derventu počeo je jakim topničkim udarom na sam grad, ali i na druga hrvatska sela.

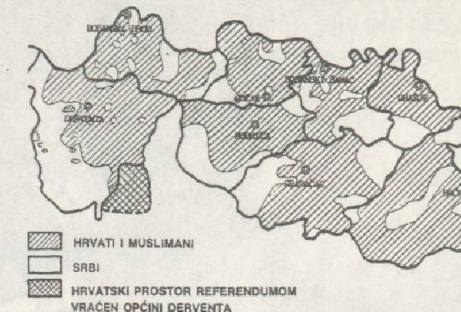
U međuvremenu, hrvatski i muslimanski narod se nužno samoorganizirao i tajno naoružao, pripremajući se za obranu od srpske agresije koja je bila sve očitija.

Nakon napada, branitelji Dervente uspostavili su obranu u dužini od oko sto i pedeset kilometara: **Bosanski Dubočac** - **Bijelo Brdo** - **Babino Brdo** - **Beglući** - desna obala rijeke **Ukrine** - **Kukavice** - **Bišnja** - **Lupljanica** - **Cer** - **Johovac** - **Komarica** - **Plehan** - **Kulina** - **Žeravac**.

Kao i pripadnici 101. brodske, u obrani ovog dijela Bosanske Posavine, tako su i oni - 103. derventska brigada HVO-a ispisali najkrvaviju epopeju hrvatskog naroda u proteklom ratu i utkala svijetli primjer za budućnost, dostojnu najvećih bitaka hrvatskog naroda u borbi za svoju opstojnost.

NAPAD U PONOĆ

Već u jesen 1991. JNA svoje zapovjedništvo smješta u općinu **Bosanski Šamac**, u selo **Obudovac**, čiji su dom za mladež pretvorili u svoju vojarnu. Odavde je usklađivala i srpsku

djelatnost na području susjedne oraške općine.

Odmah je naoružala ovdašnje srpsko pučanstvo i ustrojila četiri dragovoljačka odreda, u selima **Batkuši**, **Obudovcu**, **Crkvini**, i u **Bosanskom Šamcu**. Stalno je promatrala most na **Savi**, kojim je **Bosna** i **Hercegovina** cestovno i željeznički povezana s Republikom Hrvatskom, kao i gravitirajući mu prostor u Republici Hrvatskoj. Policijsku postaju u bosanskošamačkoj općini nastojala je razbiti i onemogućiti njezino djelovanje, što je kulminiralo njezinim napuštanjem od strane pripadnika pričuvne policije srpske nacionalnosti.

Od 29. studenoga 1991. do 1. travnja 1992. na području Općine upriličila je 23 diverzije u užem prigradskom pojasu, ali i u samome gradu. Rušili su dalekovodne stupove, atomsko sklonište u "Hrana-produktu", most na **Savi**, prugu **Bosanski Šamac** - **Sarajevo**, privatne objekte u vlasništvu Hrvata i Muslimana, kako bi izazvala nepovjerenje građana u mogućnost da legalna civilna policija može osigurati red i mir u Općini, te zastrašivanjem, panikom i kaosom stvoriti uvjerenje o potrebi nazočnosti i angažiranja JNA.

JNA izvodi ophodnje Vojne policije na značajnije prometnice i uspostavlja nadzorne točke u **Srpskoj Tišini**, **Obudovcu**, **Gornjoj Slatini** i **Gornjoj Crkvini**, kontrolirajući sve prilazne putove i ulaske u Općinu. Društvene

objekte u tim selima pretvorila je u skladišta naoružanja i vojne opreme. U mnogim su mjestima kopani rovovi i postavljena topnička oruđa. U **Obudovcu** i **Kruškovo Polje** pristigla je kompletna tenkovska postrojba.

Predsjedništvo i Vlada BiH u Sarajevu donijeli su, 8. travnja 1992. odluku o ustroju Teritorijalne obrane BiH. Narednih je, međutim, dana, 13. travnja, predsjednik Općinskog SDS-a, **dr. Blagoje Simić**, priopćio hrvatskim i muslimanskim čelnicima ove općine da je srpsko vodstvo donijelo odluku o početku rada "Srpske opštine Šamac", a Hrvatima i Muslimanima dao rok od sedam dana da isele iz svojih domova i s prostora bosanskošamačke općine.

Hrvatski je narod u svojim selima upriličio dežurstva, ljudi su ilegalno kupovali pješačko naoružanje, a zapovjedništvo novoformirane Teritorijalne obrane Općine na čelu sa **Markom Božanovićem**, počelo je dva dana kasnije, 15. travnja, na temelju dragovoljnosti, ustroj obrambenih postrojba u hrvatskim selima i u samome gradu, kako bi se koliko-toliko mogli suprotstaviti ostvarenju tog velikosrpskog plana.

Ali noću između 16. i 17. travnja JNA i njezini pričuvni "dobrovoljački odredi", posebice Četvrti, te postrojba šešeljevaca, zvanih "Sivi vukovi", koja je došla iz Srbije, napali su **Bosanski Šamac** i uskoro ga okupirali, a potom i teritorij čitave Općine, osim sela **Grebница**, **Bazika** i **Domaljevca**.

U SENDVIČU NEPRIJATELJSKIH SNAGA

Za razliku od drugih bosanskošavskih općina, u planovima velikosrpskih političkih vođa i zapovjednika JNA Općina **Odžak** je imala posebno značenje. Nakon agresije na **Bosanski Brod**, jake četničke snage koncentrirane su posebice na istočnom dijelu te općine, koja graniči sa zapadnim dijelom Općine **Odžak**.

Okupacijom dijela bosanskošamačke Općine, JNA je, opet, izbila na istočnu granicu Općine **Odžak**, od koje je dijeli samo rijeka **Bosna**. JNA i druge srpske postrojbe nalazile su se i u selima **Miloševac**, **Crkvina**, **Pisari**, te u **Bosanskom Šamcu**. Općina **Odžak** se našla u sendviču neprijateljskih snaga s oba boka. Jednim smjerom, JNA je prema njoj djelovala s okupiranog prostora općine **Bosanski Šamac**, a drugim smjerom s okupiranog dijela općine **Bosanski Brod**.

Osim toga, iako malobrojni, JNA je i ovdje, u drugoj polovici 1991. ubrzano naoružala Srbe i formirala "dobrovoljačke odrede" u **Donjoj Dubici**, **Novom Gradu**, **Gornjem Svilaju** i **Joševci**. U tim odredima bilo je Srba znatno starijih i od šezdeset godina. Oni su imali posebnu ulogu u "stvaranju lika srpskog borca", s obzirom da je mnogo ovdašnjih Srba u prethodnom ratu sudjelovalo u četničkim formacijama **Draže Mihailovića**, pod zapovjedništvom **Branka Kovačevića**, zloglasnog četničkog vojvode iz ovoga kraja.

(NASTAVIT ĆE SE)

IZBORI U HRVATSKOJ

PARLAMENTARNI IZBORI

Na siječanjским izborima u Republici Hrvatskoj glasovalo je 2,821.000 ili 76,52% birača, a zajedno s dijasporom i biračima koji su glasovali za manjine 2,991.646 ili 70,48% od ukupno 4,244.588 birača.

Od 151 zastupnika u Zastupničkom domu, koalicija SDP-a i HSLS-a ima 71 zastupnika, HDZ 46 (od čega šest na listi za dijasporu), "četvorka" 24, HSP-HKDU pet, a pet zastupnika predstavnika nacionalnih manjina.

Nakon objavljivanja službenih rezultata stekli su se uvjeti za konstituiranje četvrtog saziva Zastupničkog doma Hrvatskog državnog sabora.

IZBOR ZASTUPNIKA U ZASTUPNIČKI DOM HRVATSKOG DRŽAVNOG SABORA KOJE BIRAJU HRVATSKI DRŽAVLJANI KOJI NEMAJU PREBIVALIŠTE U REPUBLICI HRVATSKOJ U XI. IZBORNOJ JEDINICI

I. Od ukupno 360.110 birača upisanih u popis birača, glasovalo je 126.841 birača.

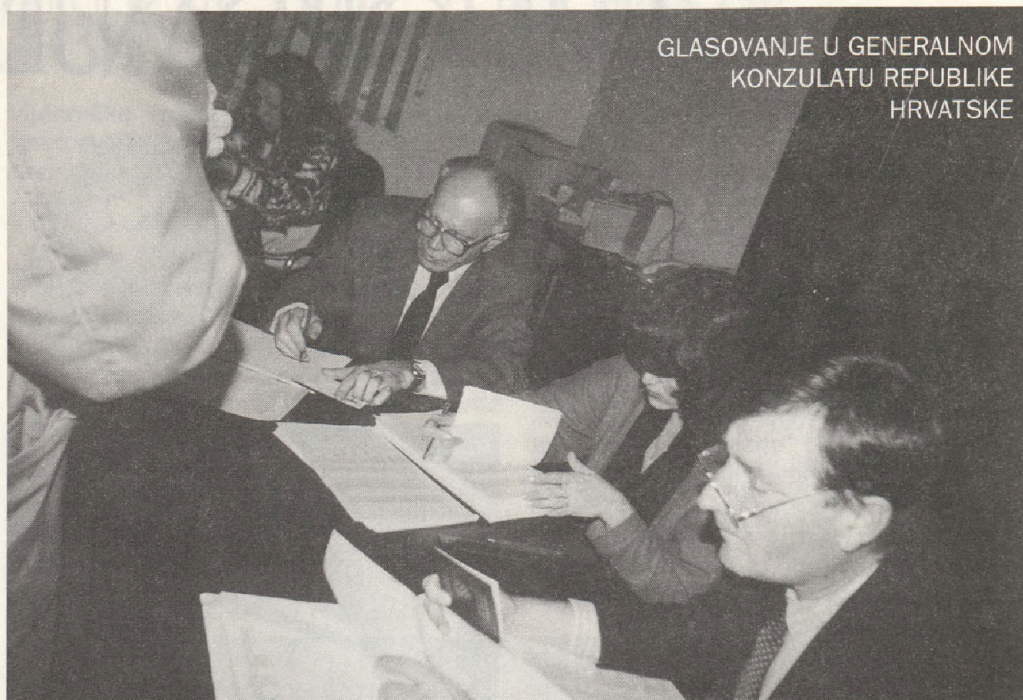
II. Od 21 liste najviše glasova su dobile slijedeće:

1. HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA - HDZ
107.928 (85,89%)
2. HRVATSKA STRANKA PRAVA
6.203 (4,94%)
3. HRVATSKA SOCIJALNO LIBERALNA STRANKA - HSLS SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA HRVATSKE - SDP
5.182 (4,12%)
4. HRVATSKA SELJAČKA STRANKA, HSS, LIBERALNA STRANKA - LS HRVATSKA NARODNA STRANKA - HNS
1.043 (0,83%)
5. HRVATSKA KRŠĆANSKA DEMOKRATSKA UNIJA - HKDU
1.009 (0,80%)
6. HRVATSKA STRANKA PRAVA - 1861 - HSP-1861
573 (0,46%)
7. HRVATSKA ČISTA STRANKA PRAVA - HČSP
539 (0,43%)
8. HRVATSKA KRŠĆANSKA DEMOKRATSKA STRANKA - HKDS KRŠĆANSKI DEMOKRATI MEĐIMURJA - KDM
408 (0,32%)
9. NEOVISNA LISTA - Petar Milić, prof.
398 (0,32%)

Rezultati izbora za Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora provedenih 2. i 3. siječnja u Tuzli:

izašao je sve ukupno 2.941 birač; najbolje rezultate postigli su:

1. HDZ 2.164 (73,6%)
2. HSLS - SDP 326 (11,1%)
3. SRP 90 (3,1%)
4. HSS-LS-HNS 61 (2,1%)
5. HSP 51 (1,7%)

GLASOVANJE U GENERALNOM KONZULATU REPUBLIKE HRVATSKE

PREDsjednički IZBORI

Stipe MESIĆ i Dražen BUDIŠA predsjednički su kandidati između kojih će hrvatski državljani u drugom krugu izbora, 7. veljače, izabrati novoga hrvatskog predsjednika.

Prema privremenim neslužbenim rezultatima u prvom krugu izbora održanim 24. siječnja Stipe Mesić je osvojio 1,100.210 ili 41,11% glasova, Dražen Budiša 741.614 ili 27,71% glasova i dr. Mate Granić 600.987 ili 22,46% glasova. Četvrti je dr. Slaven Letica s 4,14% glasova, peti Anto Đapić s 1,84% glasova, šesti je Ante Ledić, s 0,85% glasova, sedmi

je Tomislav Merčep s 0,80% glasova, osmi je Ante Prkačin sa 0,28% glasova, a na začelju je dr. Zvonimir Šeparović sa 7.229 ili 0,27% glasova.

Odaziv na predsjedničke izbore bio je manji nego na parlamentarne. Izašlo je 62,87% birača.

Rezultati u Bosni i Hercegovini

Glasovalo u BiH 39.556, od toga u Tuzli 1.083 birača, Orašju 2.748, Usori 988, Ravne-Brčkom 417 birača.

Kandidati za predsjednika Republike osvojili su slijedeći broj glasova:

	BiH	Tuzla	Orašje	Usora	Ravne-Brčko
1. Dražen Budiša	2.463 (6,2%)	198 (32,9%)	115	70	23
2. Anto Đapić	2.304 (5,8%)	21 (1,9%)	56	22	12
3. Dr. Mate Granić	31.520 (79,7%)	703 (64,9%)	312	874	302
4. Ante Ledić	276 (0,7%)	5 (0,5%)	6	1	0
5. Slaven Letica	404 (1,0%)	5 (0,5%)	20	0	3
6. Tomislav Merčep	259 (0,6%)	0 (0%)	17	2	1
7. Stjepan Mesić	1.838 (4,6%)	146 (13,5%)	211	16	70
8. Ante Prkačin	39 (0,1%)	1 (0,1%)	2	1	0
9. Dr. Zvonimir Šeparović	126 (0,3%)	2 (0,2%)	2	0	2

Iz prvih izjava predsjedničkih kandidata

Predsjednički kandidat Hrvatske narodne stranke **STIPE MESIĆ**, kojega podržavaju i stranke "četvorice" izrazio je zadovoljstvo rezultatima u prvom izbornom krugu. "Rezultati su u granicama onoga što sam očekivao, a u drugom krugu očekujem uvjerljivu izbornu pobjedu". Govoreći o svojoj kampanji, Mesić je rekao da je bila korektna i moderna, te da su ciljane skupine bile radno stanovništvo, mlada populacija i žene...

Predsjednički kandidat koalicije SDP-HSLS **DRAŽEN BUDIŠA**, čestitao je Stipi Mesiću na pobjedu u prvom izbornom krugu, najavivši oštro nadmetanje i pobjedu u drugom krugu, te da s optimizmom očekuje nastavak predsjedničke kampanje i drugi krug izbora. "Mislim da ću pobijediti Mesića na dobro demokratske perspektive Hrvatske, hrvatskog naroda i svih njenih građana... Na parlamentarnim izborima smo se potvrdili kao najjača stranka..."

Pripremio: J. NOVOSEL

HRVATSKA U BOSNI

Fatmir Alispahić

HDZ odlazi na čekanje sa nespornim zaslugama za ostvarenje (suvereniteta) neovisne Hrvatske u njenim avnojevim granicama.

Zar doista netko misli da poraženo nacionalno plemstvo može biti pristojna oporba? Aristografija njihove svijesti prije nagovještava uklapanje u povijesni obrazac svrgnutih monarha, nego pristajanje da se bude normalan oporbeni politički čimbenik.

Danas u Hrvatskoj, a sutra u BiH, poraženi nacionalistički koncepti teško da će imati kulture i prihvatiti volju naroda kao kompas

svoga ponašanja. Čelnici HDZ-a ocjenjuju da je narod zaveden zapadnom, maltene imperijalističkom promidžbom. Naravno, ne govore o provaliji između zapadne demokracije i bivšeg hrvatskog režima, što je Hrvate koštalo latentne izolacije. Ali, nema tog nedemokratskog režima koji sebe nije smatrao bitnijim od naroda. U totalitarnom bitku je da sebe izjednačava sa državom, a narod sa stokom. Omalovažavanje biračke volje odslikava odnos HDZ-a prema Hrvatima, koji su, ispade, obmanuti glasovali za zapadnoevropski koncept života. U daljem logičkom slijedu ispostavilo bi se da su Hrvati glasali protiv Hrvata, jer HDZ baštini očinstvo nad nacijom i državom. Naročito u pogledu tajkunizacije.

U svakom pokretu postoje dvije vrste

prvoboraca: idealisti i materijalisti. Koliko god se prezirali, jedni bez drugih ne mogu. Ali, duša može bez tijela; smrt pokreta je uvijek privremena, jer se ideja može oploditi. Pogotovo kad je riječ o ideologiji koja prljave strasti izdiže na pijedestal nacionalnog interesa.

Primitivcima je ispoljavanje destrukcije poput psećeg sexa. Politika koja posluje s nagonima ima najbolje šanse da preživi crveni karton. Pokazalo se.

Ivica Račan zna da je vrijedilo čekati deset godina i demokratski se vratiti u bijele dvore; to isto je spoznao i HDZ čiji fetus je decenijama čučao u političkom inkubatoru. Čekaonice su različite.

Kao što je Titov režim bildao mišiće nacionalizmom, tako su se i nacionalistički režimi hranili fobijom od komunizma. U maniru isključivosti, svaku mogućnost promjene izravnavali su sa komunizmom i izdajom nacije. Priča je, tako, vraćena na početak. Ovaj put sa mnogo jačim pozicijama nego nakon Drugog svjetskog rata.

HDZ odlazi na čekanje sa nespornim zaslugama za ostvarenje (suvereniteta) neovisne Hrvatske u njenim avnojevim granicama.

Kraj nacionalističkih režima bi u Bosni i Hercegovini mogao imati dramatičnije posljedice. Već godinama vladajuće oligarhije ostvaruju vlast paralelnim sustavom upravljanja, dok institucije države bivaju formalno pokriće.

Paralelne infrastrukture osiguravaju održavanje triju nacionalnih suvereniteta, jer je samo tako moguće ostvarivati jednooki apsolutizam.

Ukoliko dođe do demokratskih promjena, ovaj paralelizam će odumrijeti u korist državnih institucija, ali će se njegova čvrsta mreža preseliti u ilegalu.

Za deset godina je uvezano isuviše sivih interesnih zona, od državnih funkcionera do ratne mafije - da bi se ta sila olako mogla razoblikovati u legalne jedinice. Njihov krimogeni bitak se nije mogao odstraniti ni u vrijeme kad su bili na vlasti, a kamo li poslije. Ideološki vampirluk bi u našem vječno ranjenom tjesnacu imao plodno tle za razvaljivanje konstruktivnih nastojanja. Ovdje je sve za sedam milja bliže i dalje nego drugdje. Različitosti oplemenjuju civilizirane, ali i dopingiraju destruktivne. Taj dvoglavi jatagan je povijesno potvrđen. Bosnom se ili dobija, ili gubi - više od drugih.

Demokratske promjene vrijedi priželjkivati, ali treba biti svjestan i sukoba koje sobom nose. Prije ili poslije ta normalna vlast će se ući u bitku za uspostavu pravne države. Tek tada će buknuti arsenal podzemlja. Pod uobičajenom formom zaštite vjere i nacije, štitiće se mafijaška infrastruktura, naslijeđena iz današnjeg paralelizma. Demokratske političke snage, uz ambiciju da nas europeiziraju, moraju biti spremne na rat: za pravni i demokratski poredak. Inače smo na istom.

Tijekom 2000.

1050 godina Tuzle

Ove godine navršava se 1050 godina od prvog pomena Tuzle.

Na grbu grada Tuzle upisana je godina 950, i od tada datira prvi pisani trag o gradu Tuzla, koji je u svome djelu De administrando imperio (O upravljanju državom) ostavio bizantski car i historičar Konstantin Porfirogene. On spominje naselje Castron to Salenes (Grad Solana). Po nekim izvorima, maglovit spomen Tuzle se nalazi i u djelima Aristotela i Strabona.

Koliko je zasad poznato ni jedna institucija nije u svoj program rada za 2000. uvrstila obilježavanje 1050. godišnjice Tuzle. Ovaj tekst možda inicira takav program, a ujedno nas i upoznaje sa nekim zanimljivostima iz daleke prošlosti grada Tuzle, prije nego je o njoj ostavljen prvi pisani trag.

U 20. stoljeću u gradu su obavljena prva arheološka istraživanja. Pronađeni ostaci materijalne kulture, iako oskudni, raznovrsni su po značaju, stilu, materijalu od kojeg su građeni, po epohi u kojoj su nastali i po rasprostranjenosti. Otkrivena su dva arheološka lokaliteta sa tragovima neolitskih kulturnih grupa.

Pedesetih godina su u Gornjoj Tuzli otkriveni ostatci predhistorijskog naselja koje, uz Zelenu Pečinu kod Mostara, predstavlja najstarije neolitsko nalazište u Bosni i Hercegovini. Pretpostavlja se da je ovo naselje formirano negdje oko 4500.g.p.n.e. Sudeći po površinskim nalazima keramičkih fragmenata, ukupna površina ovog predhistorijskog naselja je iznosila 12 do 15 ha. Stanovnici tog naselja su stanovali u kućama koje su građene od kolja, ilovače i pletera, s krovom od drveta. Oruđa su im bila od kamena, a posude od grube i glačane obojene keramike. Nalazi ukazuju da je ovo naselje gotovo kontinuirano živjelo kroz cijeli IV i III milenij, te kroz jedan dio II milenija p.n.e.

Ustanovljeno je da je i na području Tuzle postojalo veliko i bogato neolitsko naselje na

sojenicama. U Tuzli su prvi slučajni nalazi zabilježeni 1903. na lokalitetu zgrade gradske administracije. Pronađena su tri polirana i probušena čekića, keramička noga rađena od zemlje pomiješane sa sitnim zrnima pijeska, na sredini probušeni uteg od sive zemlje i jedno tucalo od pješčanika. Tek 1955. otkopano je dovoljno materijala koji je nedvosmisleno potvrdio velikog neolitskog naselja u Tuzli. Na osnovu prikupljenih nalaza pretpostavlja se da je riječ o jednom od najstarijih neolitskih sojeničkih naselja u bivšoj Jugoslaviji.

Jedno predhistorijsko naselje, vjerojatno iz neolita, bilo je na Gradovrhu, brijegu iznad rječice Soline. Ovdje su pronađeni i fragmenti keramike iz bronzanog doba. Na ovom lokalitetu su i ostaci utvrde Franjevačkog samostana, gdje su sačuvani tragovi života od predhistorije do srednjeg vijeka.

O predhistorijskom životu u Tuzli kazuju i drugi nalazi... U naselju Paša-bunar pronađena je jedna bronzana sjekirica (kejt), a u Kreki jedna fibula, obje iz bronzanog doba. Na lokalitetu Srebro u Solini ustanovljena je nekropola sa skeletima, koja je datirana u željezno doba. U grobovima je tipično ilirski materijal. U naselju Simin Han pronađena je kamena sjekira iz neolita. Nedaleko od Čaršijske džamije otkriven je jedan predhistorijski grob sa skeletom i priložima: ogrlicom, narukvicom, nožnom grivnom, privjescima i još nekim nakitom od bronce, koji potječe iz vremena prijelaza iz kasnog bronzanog u željezno doba (VIII st.p.n.e). U površinskom sloju tog groba zapaženi su fragmenti keramike koja je starija od njega samoga.

Na širem prostoru današnje Tuzle imali su naselja ili su povremeno boravili Iliri, Kelti, Tračani, Grci i Rimljani. Prolazile su i različite barbarske horde, sve do sedmog stoljeća kada se trajno nastanjuju slavenska plemena.

U srednjem vijeku tuzlanski kraj dolazi na pozornicu historije, kao samostalna upravna jedinica - župa Soli.

Fatmir Alispahić

HRT & MIŠINE

Piše: Anto CIGELJEVIĆ

ELEKTRONSKI MEDIJI

Nakon dvije godine Anka Poljak je napustila Radio, a za urednika je došla Marija Feketi, već popularna "tetka Marija". Ona nije imala svoju obitelj, pa se punih osam godina i potpuno posvetila svojim slušateljima. Mnogo je putovala, prikupljala obilje informacija, angažirala honorarne suradnike. Pisala bilješke, komentare, vijesti.

U studio su, povremeno, dolazili folklorni ansambli, pa je takvom jednom prigodom snimljena "udvarska svadba" antologijskog značenja, kao i repertoar narodnog orkestra Stipe Pavkovića, Trija iz Ate, Stipana Barca...

Od tetke Marije, štafetnu palicu urednika preuzeo je, početkom 1961., Stipan Filaković. "Sve poslove radio je sam", sjeća se, "sam: uređivao, bio novinar, spiker, glazbeni urednik, primao goste.

Mnogo je toga kočilo rad suradnika emisije na hrvatskom jeziku, a najviše nepovjerenje. Dugo vremena zvali su nas "idegenek", tj. strancima. Autocenzura je bila stopostotna, zbog straha. Nije se još zaboravilo vrijeme kada su se "u vlastitim redovima" tražili neprijatelji naroda.

Svaku riječ koja se čula u našoj emisiji, čak i najavu, morali smo prevesti na madžarski jezik, toliko smo "strogo kontrolirani", a naše tekstove provjeravali su emigranti iz Jugoslavije. Njima je ondašnja politika vjerovala, više nego nama.

Tematski i vremenski program je bio tvrdo omeđen, manevarski prostor urednika, i materijalne mogućnosti veoma skromne. Matična zemlja bila je tada neprijateljska, pa smo vrlo oprezno trebali postupati i s literaturom.

Pomoći niotkuda. Trajanje emisije i termin emitiranja nekoliko se puta mijenjao. Emisija je trajala 25, 30, ali i 10, odnosno 45 minuta. Emitirala se uglavnom navečer, no neko vrijeme i rano jutro.

Političke prepreke su se prepriječile, usporile hod, oslabile entuzijazam, obeshrebile mnoge hrabre i odlučne pregaoce za manjinsku hrvatsku stvar, mnoge odvela u zatvor ili na zloglasni Hrotobagy.

Ali, u svom novinarskom hodu s nostalgичnim smo uzbuđenjem pratili život naše nacionalne manjine, njezin usud i sudbinu, promjene nabolje i nagore. Naučili smo da je važno buditi nadu, ali sa što manje laži, zabluda, iako to nije jednostavno jer svaka vlast traži svoju potvrdu, želi da joj se služi i da ju netko opravdava.

Tisuće minuta proveli smo uz mikrofon, uvijek sa žarkom željom da služimo našoj nacionalnoj manjini. S našim tonskim zapisima koje čuva arhiv Radio-Pečuha ostat ćemo dio povijesti hrvatske emisije, poučeni jednom velikom istinom: suradnici niču, sastaju, traju - a i nestaju".

No, glavna zadaća im je ostala nepromijenjena: informirati, predstaviti i čuvati!

ŽIVA ENCIKLOPEDIJA

Od '93. hrvatske emisije na Radio-postaji Pečuh Madžarskog radija d.d. javljaju se dva puta dnevno; regionalne poslije podne, a zemaljske navečer. U Redakciji je uposlono pet suradnika. Slušatelji ih odmila zovu Milica, Marijana, Andrija, Tomi i Tibor (Mila Klaić-Taradija, Marijana Balatinac, Andrija Pavković, Tom Furi i Tibor Vegh), koji se javljaju najzmnjenice, iz dana u dan, vijestima i izvješćima iz života hrvatske manjine u Madžarskoj. Profil pojedinih emisija ovisi o njihovim sklonostima. Diplomirali su, inače, većina njih, hrvatski jezik na Visokoj nastavničkoj školi u Pečuhu.

"U početku program se", kaže današnja urednica Hrvatskog programa, gospođa Taradija, "mogao pratiti samo u Baranji, Bačkoj i Podravini. Godine 1986. te su emisije emitirane i na Bartok UKV programu Madžarskog radija, i tako postale zemaljskim, najprije tjedno dva, kasnije šest puta, a danas svakodnevno. Godine 1990., osim polusatnih zemaljsko-regionalnih, pokrenute su i jednosatne glazbene regionalne emisije, dok je zaseban hrvatski program formiran nakon demokratskih promjena".

* Budući da niste samostalna postaja, već radite u okviru velike kuće Madžarskog radija, kako organizirate svoj program?

- Programska politika naša je slobodna volja, ali i odgovornost. Naša je zadaća informiranje javnosti, hrvatske manjine, što znači da se moramo pridržavati temeljnih novinarskih načela, etike, držati se novinarskih kriterija u svome radu. Imamo zemaljske emisije koje su informativnog karaktera: sadrže vijesti, izvješća, izjave, reportaže, portrete naših ljudi, bilješke, znanstveno-popularne napise i malo glazbe. Pratimo gotovo sve hrvatske priredbe, događaje u naseljima gdje žive Hrvati, ukazujemo na školsku problematiku, na madžarsko-hrvatske veze. Radimo kontakt-emisije, subotom nagradnu igru, nedjeljom emitiramo "po željama slušatelja". Uspjeli smo uključiti i dopisnike sa terena, odnosno iz regije, Budimpešte, Zagreba, Bačke, Zale i Gradišća.

* Hrvati u Madžarskoj, kako često naglašavate, nemaju školovane novinare-profesionalce?

- Ipak, oni udovoljavaju zahtjevima posla i vremena, jer, osim informiranja, ovi mediji imaju i drugu, isto tako važnu ulogu, promatrati našu manjinu, čuvati i njegovati hrvatsku riječ koja dopire do najširih krugova, hrvatskih obitelji i pojedinaca diljem Madžarske. Hrvatska redakcija Radio-Pečuha brine i o njegovanju hrvatskih običaja, podizanju nacionalne svijesti, organiziranju godišnjih koncerata. Priređuje velike zabave, kao onu u okviru Dana hrvatskih glasila. Svake godine priređujemo Božićni koncert u Pečuhu u kojem, osim ovdašnjih folklornih društava, sudjeluju i

popularni tamburaški sastavi iz Hrvatske. Prihodi su namijenjeni u dobrotvorne svrhe.

* Postoji li neka uređivačka politika ili je sve prepušteno kreaciji članova redakcije?

- Sve je prepušteno nama u dogovorenim okvirima. Naime, govorni prilozima trebaju činiti četrdeset, a glazbeni preostalih šezdeset posto. Svaki dan emitiramo regionalnu emisiju od pola devet do petnaest sati i zemaljsku od dvadeset do dvadeset i trideset. Pratimo sva aktualna zbivanja i trudimo se biti informativni. Nedavno je, stoga, cijela redakcija dobila najveće priznanje, odličje za javnu službu Skupštine županije Baranja.

"HRVATSKA KRONIKA" NA SATELITSKOM PROGRAMU MADŽARSKOJE TELEVIZIJE

Televizijska emisija na hrvatskom jeziku "Hrvatska kronika" emitira se iz pečušskog studija Madžarske televizije. U trajanju od 25 minuta javlja se utorkom na prvom, a subotom na Satelitskom programu Madžarske televizije. U međuvremenu se reprizira na drugom kanalu. Gleda je tri stotine tisuća ljudi, prosječno, samo u Madžarskoj, što predstavlja i znatan broj onih nehrvatske nacionalnosti. Mišo Blaž urednik je od 1987.

* Vaša je emisija najmlađa od svih hrvatskih medija u Madžarskoj?

- Televizija je uopće najmlađi medij, a emisije na hrvatskom jeziku pojavile su se 1978. Po shemi političkog uređenja ove regije, naravno, to je bila zajednička hrvatsko-srpsko-slovenska redakcija, pa i emisija, sve do 1992., kada je došlo do promjene. Nekoć smo djelovali zajedno s Nijemcima, a danas naša redakcija radi kao samostalna pri Studiju za manjine. Trenutačno, osim mene, ima još dva novinara. To su Ivan Guban i Timea Šakan, a članovi redakcije su i Goran Babić, kao organizator, Atila Balaž, realizator, te vanjski članovi Timea Martin i Gabor Sigečin. Po tradiciji, naše emisije bile su uglavnom mozaičkog tipa, magazini, više puta tematske, dokumentarne, zabavne, a posljednjih godina, prema općem trendu na polju televizije, one su usmjerene prvenstveno informacijama.

* Vaša redakcija nije zasebna televizija već radi u okviru Madžarske televizije. Je li to prednost ili problem?

- Trebamo ostati realni. Prije svega, troškovi održavanja čak i ovako male redakcije su golemi za naša poimanja, nekoliko milijuna forinti (nekoliko desetina tisuća njemačkih maraka) mjesečno, najmanje. Ne možemo se sami financirati. No, možda bismo mogli, kao redakcija ili manjinske redakcije, ostvariti autonomiju unutar velike organizacije Madžarske televizije. U svakom slučaju, naša mogućnost je velika i vjerujem da se nećemo asimilirati već integrirati u madžarsko društvo, što se medija tiče. Mi smo se, ustvari, već integrirali tako što prevodimo emisije. Time smo dobili dvjesto tisuća gledatelja više utorkom poslijepodne. A to je ipak bitno da Madžari saznaju što više o nama, Hrvatima u Madžarskoj. Osim toga trebamo se pojaviti s još više hrvatskih tema na Madžarskoj televiziji.

(NASTAVIT ĆE SE)

SVEČANI BOŽIĆNI PRIJEM

Već u dugom nizu godina, sve od ratnih vremena u Tuzli je obnovljen običaj svečanog Božićnog primanja. Nije se gledalo tko koga prima, pa se znalo desiti da oni koji ne blaguju ove svete dane pozivaju k sebi na prijem one koji su tih dana svečari. U siromaštvu i bijedi rata ljudi su se okretali jedni drugima tražeći način za približavanje pa makar ponekad i nespretno. Danas kada smo se opet pomalo udaljili i kada proces otuđenja grabi velikim koracima u cilju jedino mogućeg sustizanja europskog načina života (za sve drugo treba pamet, trud i drugačije okruženje), ni prijemi više nisu što su nekad bili.

Ovakav uvod pretpostavlja nastavak u kojem bismo čitali kako sada više uopće nema Božićnih okupljanja ili, u blažem slučaju, kako su postali puka, dosadna, kurtoazna formalnost!

Nije istina!

U Kristalnoj dvorani Hotela Tuzla, 28. prosinca, 1999. godine bio je jedan prijem o kojem bi baš tako trebalo započinjati pisanje - Bio jedan prijem...

Iz, pomalo, nabijenih, redaka pozivnice, čiju je prvu stranicu krasila dobra snimka tuzlanskih jaslica, nije se moglo pretpostaviti što to Društvo "Hrvatski dom" Tuzla, Županijski odbor HDZ BiH Soli, Kantonalni odbor HSS BiH Tuzla, Kantonalni odbor NHI Tuzla i katolici iz drugih političkih stranaka - članovi Hrvatskog doma, HKD "Napredak" Tuzla, Udruga "Hrvatska žena" Tuzla, HK "Ivan Mažuranić" Tuzla, HŠD "Zrinski" Tuzla, Hrvatski radio Soli, Hrvatska matica iseljenika, Udruga: DIVDR HVO H-B Soli, HVIDR-a Soli i OHBPNDR Soli spremaju svojim zvanicama. Ono što je privuklo tako veliki broj gostiju zasigurno je činjenica da su taj prijem organizirali svi katolici grada Tuzle, hrvatske i ostalih narodnosti, političari i apolitičari, bojovnici i pozadinci, riječju, svečari!

Svaki od nas drži "malo stado" tuzlanskih Hrvata i radi svoj posao ufajući se u onu "Kruh naš svagdanji daj nam danas". Pesimisti, zabrinuti za ono što će biti sutra, napuštaju ove krajeve, žureći da si izgrade sigurnost, kao da je sve samo u njihovim rukama! Znati prepoznati i pročitati poruku Očenaša nije običnom čovjeku lako. Pogotovo nije lako realizirati onaj dio "Kako i mi otpuštamo dužnicima našim".

U ovakvim večerima, u kojima su se našli svi oni koji nešto znače u ovom gradu i koji

drže do sebe, vidjelo se mnogo prijateljskih lica, nasmijanih ljudi, čule se kratke, iskrene čestitke, dobra glazba i osjetio ugođaj Božićnoga mira.

Tko bi nabrajao goste i čestitare, trebao bi započeti s guvernerom Kantona, premijerom i predsjednikom Skupštine TK, a završiti sa učenicima iz KŠC koji su pjevali s Crkvenim Zborom. Sav taj šaroliki tuzlanski svijet dobre volje, Božiću u čast, "otpustio" je dužnicima svojim i zajedno slavio mir i dobro. Osim bogatoga Božićnog stola, svečanih oprava i govora, bilo je i plesa. Prvi čovjek Tuzlanskog hotela koji nosi ime grada, i sam se pribraja skupini svečara, pored toga što je domaćin kuće. Nije često viđen gost u hrvatskim redovima, ali kada se našao na ovom susretu, srcem je slavio.

Sa fotografije prve stranice na pozivnici, prostor siromašne betlehemske štalice, čudesnom snagom prigode, transformiran je u prostor veselja i susreta na visokoj razini koja je sukladna vremenu (ne i prostoru, nažalost!) u kojem je upriličena.

MARICA PETROVIĆ

VIJESTI & UNIVERZITETA

Univerzitet u Tuzli obilježio je 23. obljetnicu osnivanja, 18. prosinca 1999. godine. Tom prigodom je obavljena promocija doktora znanosti i održana sjednica Senata Univerziteta. Promovirano je devet doktora znanosti, i to iz slijedećih oblasti:

- medicinskih znanosti: mr. Fuad Pašić, mr. Dragan Keser, mr. Edin Suljagić, - rudarskih znanosti: mr. Faik Fasić, sp. Zijah Hadžihrustić, mr. Sead Softić, mr. Tihomir Knežiček, mr. Miroslav Petrović, - strojarskih znanosti: mr. Denijel Sprečić.

Promocija mr. Adema Džaferovića iz oblasti kemije nije obavljena jer je prije nekoliko dana preminuo.

Na svečanoj sjednici Senata rektor prof. dr. Sadik Latifagić u svom obraćanju istakao je dosadašnje rezultate Sveučilišta u svom 23 godišnjem radu i o planovima za budućnost.

Za postignuti uspjeh u studiju na visokoškolskim ustanovama dodijeljena su priznanja 31 studentu.

PROMOVIRANI DOKTORI ZNANOSTI

AKTIVNOSTI HKD "NAPRETKA" NAKON OBNAVLJANJA RADA

- nastavak iz prošlog broja -

1997. godina

U 1997. godini nastavljene su započete aktivnosti u svim segmentima Društva, a najaktivniji Tamburaški orkestar i Hrvatski Glasnik, koji su dali vidan doprinos daljnjoj afirmaciji HKD Napredak. Tamburaški orkestar, prezentirajući se javnosti sa 17 nastupa u raznim prigodama.

Osnovni problem u radu Društva bio je nedostatak novca i premalo mladih angažirani u sekcijama Napretka.

- **6. 02. 1997.** - Predstavljanje knjige "Dnevnik Libertas-dubrovački ratni zapisi", autora dr. Slobodana Langa, Hotel Bristol;
- **7. 02. 1997.** - Posjet dr. Slobodana Langa, Hrvatski dom Tuzla;
- **1. 03. 1977.** - Radna skupina HKD "Napredak", podružnica Tuzla;
- **22. 03. 1997.** - Skupština Društva Hrvatski dom - Tuzla, nastup tamburaškog orkestra;
- **25. 03. 1997.** - Glerija franjevačkog samostana u Tuzli, "Likovni anale '96", izložba umjetničkih slika, nastup tamburaškog orkestra;
- **31. 03. 1997.** - Dvorana narodnog kazališta Tuzla, Svečana skupština HKD "Napredak" i Društva Hrvatski dom;
- **31. 03. 1997.** - Otvaranje izložbe umjetničkih fotografija pod nazivom "Lica

Bosne" u prostoru Hrvatskog doma. Svečani uskrni prijem. Nastup malog tamburaškog orkestra;

- **02. 04. 1997.** - Uskrni koncert velikog tamburaškog orkestra.

Dvorana narodnog kazališta u Tuzli;

- **04. 04. 1997.** - Uskrni koncert velikog tamburaškog orkestra. Crkva Sv. Ive u Živicama;

- **06. 04. 1997.** - Posjet Sarajevu, obilazak grada i objekata središnjice. Članovi odbora podružnice i članovi velikog i malog tamburaškog orkestra.

- **06. 04. 1997.** - Uskrni koncert u Zenici. Dvorana Hrvatskog doma u Zenici;

- **14. 04. 1997.** - Akademija u povodu formiranja pete obljetnice Oružanih snaga u BiH. Nastup velikog tamburaškog orkestra u Domu Armije;

- **24. 04. 1997.** - Predstavljanje Zbornika radova znanstvenog skupa "Fra. Grgo Martić i njegovo doba", Hotel Bristol;

- **04. 05. 1997.** - Dodjela priznanja za najbolje TV-ostvarenje u 1996. godini. Nastup velikog tamburaškog orkestra. Kristalna dvorana Hotela Tuzla;

- **07. 05. 1997.** - Tamburaški orkestar nastupa na Saboru - HVIDR-e koji se održao u Domu na Husinu;

- **10. 05. 1997.** - Obljetnica formiranja 115. brigade Zrinski, HVO, Prostor Hrvatskog doma. Suorganizatori sa ostalim hrvatskim udrugama iz Soli.

- **15.-17. 05. 1997.** - Nastup na XX Festivalu HTG u Osijeku;

- **28. 06. 1997.** - Cjelovečernji tamburaški koncert. Dodjela SREBRENE PLAKETE - Pajo Kolarić. Gost večeri je bila gđa. Vera Svoboda;

- **29. 06. 1997.** - Podjela stipendija i novčanih potpora na smotri folkloru za Petrov dana u Tuzli. Nastup tamburaškog orkestra;

- **02.-12. 08. 1997.** - Ljetna škola tambure, otok Badija kraj Korčule;

- **31. 07. 1997.** - Task force-e, Šibenik-Skradin,

- **07. 09. 1997.** - Posjet predsjednika F BiH, Hrvatski dom;

- **30. 09. 1997.** - Posjet Veleposlanika R. Hrvatske g. Darinka Bage sa suradnicima i ispraćaj Gen. konzula R. Hrvatske u Tuzli, g. Krešimira Alerića;

- **12. 10. 1997.** - Sudjelovanje na tradicionalnoj svečanosti "Dani zahvalnosti za plodove zemlje - Dani kruha '97", Nova Gradiška;

- **22. 11. 1997.** - Prvi festival hrvatske tamburaške glazbe u Federaciji BiH održan je u Tuzli. Između ostalih, prepunoj dvorani Narodnog kazališta Tuzla predstavio se i tamburaški orkestar HKD "Napredak" Tuzla;

- **27. 12. 1997.** - Tamburaški orkestar sudjelovao je na otvaranju izložbe slika Ive Raića, koja je održana u Domu Armije u Tuzli;

- **27. 12. 1997.** - Nastup Tamburaškog orkestra na Božićnoj zabavi Hrvatskog kluba

"Ivan Mažuranić" Tuzla, održanog u Kristalnoj dvorani Hotela Tuzla u Tuzli;

Hrvatski Glasnik i dalje redovito izlazi na 32 stranice, od toga 8 u boji i stigao je do 65. broja.

1998. godina

- **24. 01. 1998.** - U organizaciji HKD "Napredak" Tuzla, a u prostoru Društva "Hrvatski dom" Tuzla održana je promocija zbirke pjesama "Gorka čaša" autora Jose Živkovića;

- **28. 02. 1998.** - Tamburaški orkestar HKD "Napredak" podružnica Tuzla je sudjelovao na manifestaciji "Dani hrvatske knjige u F BiH" u Usori-Sivša;

- **28. 03. 1998.** - U dvorani Narodnog kazališta Tuzla održana je Redovita godišnja skupština HKD "Napredak" podružnica Tuzla, na kojoj je podneseno izvješće o radu podružnice za proteklu i plan radnih aktivnosti na narednu godinu. Između velikog broja članova i simpatizera Napretka bitno je spomenuti nazočnost Generalnog konzula Republike Hrvatske u Tuzli gospodina Davorina Zagorščaka, te tajnika HKD "Napredak" Sarajevo, gospodina Tomislava Batinića.

Istog dana ova Napretkova podružnica je zajedno sa Franjevačkim samostanom "Sv. Petar i Pavao" Tuzla organizirala i koncert mladog tuzlanskog gitariste Dejana Ivanovića. Koncert je održan u Galeriji Franjevačkog samostana;

- **12. 04. 1998.** - Gostovanje članova Odbora podružnice i Tamburaškog orkestra na radio Sarajevu u Noćnom programu u povodu Uskrasnih blagdana;

- **13. 04. 1998.** - Svečani uskrni koncert u Crkvi Svetog Petra i Pavla u Tuzli;

- **19. 04. 1998.** - Svečani koncert u Crkvi Svetog Ive u Živicama;

- **17. 05. 1998.** - U organizaciji HKD "Napredak" podružnica Kreševo i Franjevačkog samostana u Kreševu održan je Svibanjski koncert Tamburaškog orkestra HKD "Napredak" Tuzla;

- **19. 05. 1998.** - Zahvaljujući Hrvatskoj matici iseljenika Zagreb, na čelu sa njenim ravnateljem gospodinom Antom Beljom, ova podružnica posjetila je Zagreb, točnije Narodnu i sveučilišnu knjižnicu, muzej Mimara, te ostale znamenitosti grada Zagreba. Ovom prigodom održan je i sastanak sa gospodinom Antom Beljom o nastavku suradnje sa Hrvatskom maticom iseljenika;

- **20. 05. 1988.** - Manifestacija "Sjetva za desetljeća", koju je ove godine organizirala Napretkova podružnica u Beču. Poziv za sudjelovanje na ovoj manifestaciji dobila je i naša Podružnica. U okviru ove manifestacije, odnosno prvog dana manifestacije u Gradišćanskom hrvatskom centru u Beču je otvorena izložba slika, slikara i Napretkovca gospodina Vinka Lamešića. Uvodnu riječ održao je dr. Erhard Busek;

- **21. 05. 1998.** - Pod Svetom misom koja je održana u crkvi Am Hoff u Beču velikom broju

vjernika predstavio se Tamburaški orkestar i naša vokalna solistica Vedrana Šimić. Dvorana Kolpinghausa u Beču bila je dvorana u kojoj je Tamburaški orkestar HKD "Napredak" podružnica Tuzla u okviru manifestacije "Sjetva za desetljeća" održao koncert. Bitno je spomenuti da je pokrovitelj ove manifestacije bio dr. Peter C. Marboe ministar za kulturu grada Beča. Također, treba reći da je cjelokupni prihod prikupljen od ove manifestacije išao u Napretkov fond za stipendiranje đaka i studenata;

- **23. 05. 1998.** - Zahvaljujući Hrvatskoj matici iseljenika, Napretkovi tamburaši su posjetili Hrvate u Madžarskoj, u Hrvatskom Židnju, kojom prigodom su održali koncert. Među mnogobrojnim posjetiteljima, nazočni su bili župnik Hrvatskog Židnja i naš domaćin Štefan don Dumović, te načelnik Hrvatskog Židnja gospodin Štefan Krizmanić;

- **26. 06. 1998.** - U okviru manifestacije "Dani Svetog Petra i Pavla '98" otvorena je izložba slika "Likovno biserje Franjevačkih samostana Sjeveroistočne Bosne", na kojoj se predstavio Tamburaški orkestar HKD "Napredak" podružnica Tuzla;

- **27. 06. 1998.** - U okviru gore spomenute manifestacije u Bosanskom kulturnom centru Tuzla održan je ZAJEDNIČKI KONCERT, na kojemu je između ostalih sudjelovao i Tamburaški orkestar Napretka;

- **05. do 11. 07. 1998.** - Hrvatska matica iseljenika tijekom ovog tjedna organizirala je seminar na otoku Školjić nedaleko od Zadra. Seminar je bio za voditelje kulturnih Društava, pa shodno tome i naša Podružnica je sudjelovala na tom Seminaru;

- **18. 07. do 08. 08. 1998.** - U organizaciji Hrvatske matice iseljenika organiziran je projekt pod nazivom Task Force, projekt čiji je osnovni moto pomoć Republici Hrvatskoj. Jedan od aktivnih članova naše podružnice bio je sudionikom ovog projekta. Ove godine Task force je održan na Školjiću kod Zadra;

- **03. do 18. 08. 1998.** - Ljetnu školu tambure koja je održana na otoku Badija pohađala su i dva člana tamburaškog orkestra;

- **05. 09. 1998.** - Sudjelovanje našeg Tamburaškog orkestra na Drugom festivalu

hrvatske tamburaške glazbe u F BiH, koji je održan u Žepču u organizaciji Hrvatske matice iseljenika. Orkestar je dobio pozitivne kritike kao i poziv za sudjelovanje na Osječkom festivalu hrvatske tamburaške glazbe;

- **06. 09. 1998.** - Nastup orkestra i vokalne solistice Vedrane Šimić na Svetoj misi u crkvi Svetog Ivana Krstitelja u župi Lug-Branković;

- **19. 09. 1998.** - Organizirana je Izložba slika, slikara iz Našice, koji rade i djeluju u okviru Društva za kulturu "RIMA" Našice. Izložba je otvorena u Galeriji Franjevačkog samostana u Tuzli;

- **20. 09. 1998.** - Sudjelovanje našeg tamburaškog orkestra na manifestaciji "Hrvatsko kulturno ljeto '98", koju je organizirala Napretkova podružnica u Zenici;

- **19. 10. 1998.** - Koncert tamburaškog orkestra u povodu dana Općine Orašje.

- **19. 12. 1998.** - Organiziran je VIII. cjelovečernji koncert Tamburaškog orkestra u Tuzli, na kojemu je kao gost nastupio i Crkveni zbor župe Tuzla;

- **20. - 27. 12. 1998.** - Sa Franjevačkim samostanom Tuzla, Društvo "Hrvatski dom" Tuzla i Fondacijom "Umjetnost za mir", organizirana je izložba slika i skulptura pod nazivom "Umjetnost za mir - Art for Peace". Izložba je bila postavljena u galeriji Franjevačkog samostana u Tuzli;

- **25. 12. 1998.** - Nastup Tamburaškog orkestra HKD "Napredak" Tuzla na polnoćki;

- **27. 12. 1998.** - Gostovanje u Živicama, kojom prigodom je Tamburaški orkestar zajedno sa Crkvenim zborom održao koncert. Istog dana naš mali tamburaški orkestar je sudjelovao na Božićnom koncertu, koga svake godine organizira hrvatski klub "Ivan Mažuranić". Koncert je održan u hotelu "Tuzla";

- **28. 12. 1998.** - Napredak je organizirao prijem i gostovanje Napretkove podružnice iz Zenice, koja je ovom prigodom u Narodnom kazalištu u Tuzli održala Božićni koncert.

Hrvatski Glasnik izlazi kontinuirano već sedam godina i došao do 74. broja.

Nastavit će se - HG

MALE STVARI BEZ KOJIH NIŠTA NA SVIJETU NE BI BILO ISTO

Međunarodni je ocjenjivački sud izabrao 11 najkorisnijih čovjekovih izuma. Možda djeluje nevjerovatno, no svijet bi izgledao mnogo drugačije da nema sedla, brojeva, kompjutora, slavine, naočala, tiskarskog stroja, glazbe, sata, gumice za brisanje, atomske bombe i kontracepcijskih pilula

Što je sve promijenilo povijesne tokove u posljednjih 2000 godina? Politika, ratovi, važni ljudi... Prema ocjeni stručne komisije međunarodnog udruženja "Edge" i američkog časopisa "Time", najvažniji čimbenik u razvoju čovječanstva bila je tehnologija. Riječ je ne samo o velikim izumima poput tiskarskog stroja ili kompjutora, već i o malim stvarima koje koristimo u svakodnevnom životu, a da i nismo svjesni koliko bi život bio kompliciran kad ih ne bi bilo.

Među najkorisnije izume u posljednja dva milenija prvo se svrstalo **sedlo** koje je ljudima omogućilo korištenje konja, koji su stoljećima bili glavno prijevozno sredstvo. Nadalje, tu su **arapski brojevi i nula**, zahvaljujući kojima se razvila matematika. Time je označen i početak razvoja modernih znanosti. Sve pretpostavke ukazuju da bi se moderna tehnologija, da su kojim slučajem stari Grci imali arapski brojčani sustav, počela razvijati nekoliko tisuća godina ranije.

Glazba također spada u najbolje izume, jer su skladbe velikih kompozitora znatno promijenile poglede na svijet. Nastanak demokracije, smatraju stručnjaci, treba ponajprije zahvaliti izumu **tiskarskog stroja**. Njegovim se izumiteljem smatra Nijemac Johann Gutenberg. Informacije su postale dostupne kao nikada prije, a razmjena informacija preduvjet je svakom daljnjem obliku napretka.

Mnoge su civilizacije muku mučile s mjerenjem vremena. Tek izumom **sata** s kazaljicama, kakav se i danas koristi, čovjek je uspio "ukalupiti" prolaznost, i izmjeriti duljinu trajanja prirodnih fenomena. Koliko ljudi na svijetu nosi **naočale**? Ako ste među njima zasigurno si ne možete zamisliti život bez naočala. Svijetom danas uglavnom upravljaju ljudi stariji od 40 godina, a da nisu izumljene naočale, oni zasigurno ne bi bili na svojim pozicijama jer ne bi dobro vidjeli. Da nema naočala, svijet bi bez sumnje izgledao mnogo drugačije. I to ne samo onima koji loše vide.

Znanost se temelji na pokušajima. Da netko nije nešto pokušao napraviti, to mu sigurno nikad ne bi uspjelo. A pokušavajući sigurno je i griješio, pisao, pa brisao. Brisati pak ne bi mogao da nije izumljena **gumica**, prvo

univerzalno sredstvo za brisanje. Među najkorisnije izume ubrojena je i **slavina za vodu**. Bez te naprave čovjeku vjerojatno nikad ne bi uspjelo da zagospodari vodom i počne je koristiti u dovoljnim količinama, ali i transportirati na velike udaljenosti. Pitka je voda bila osnovna stvar pri razvoju gradova, jer su uspostavljeni visoki higijenski kriteriji i iskorijenjene neke bolesti.

Čovjek je na mnoga pitanja dobio odgovor te u 20. stoljeću, nakon što je stvorio **kompjutor**. Već je danas bez njih svijet nezamisliv, a u idućih 2000 godina sigurno više ni što neće moći proći, a da ne prođe kroz - kompjutor.

Posljednja (ne i manje revolucionarna) na popisu naj-izuma je njezino veličanstvo - **kontracepcijska pilula**. Ona je promijenila ulogu žena u zapadnom društvu, označila početak feminističkog pokreta, izmijenila dotadašnju sliku obitelji...

Na kraju, nevjerovatno ali istinito, stručni je sud među (najkorisnije) uvrstio i - **atomsku bombu**, uz objašnjenje da je svijet dobio izum koji je u kolovozu 1945. godine srušio sa zemljom dva japanska grada, dokazavši time da je čovjek u stanjucijelu civilizaciju u samo nekoliko sekundi vratiti u kameno doba, milenije i milenije unazad.

Svim na zemlji mir, veselje

U nama i oko nas već je treperio Božić te, 23. prosinačke večeri. Sa zidova galerije "Kristijan Kreković" u Franjevačkom samostanu, likovni radovi združene izložbe hrvatske djece iz raznih krajeva i naših igraoničara, potvrđuju da je Božić već tu.

Članice Udruge Hrvatska žena, roditelji i drugi prijatelji naše igraonice te fra Petar i sestra Klementina došli su da se zajedno radujemo Božiću i igraoničkim uspjesima čija je "posljedica" i ova združena izložba.

Zapjevali smo staru pučku "Svim na zemlji mir, veselje", a onda su pozdravile te o radu i pripremama izložbe govorile djevojčice iz igraonice Maja Ilić i Monika Andrejaš.

Uz improvizirane udaraljke, koje su djeca sama osmislila i izradila, i klavirsku potporu voditeljice, izveli smo nekoliko kompozicija, naučenih na igraoničkim druženjima.

Zatim se fra Petar obratio djeci i svima nama, istaknuvši značenje našeg druženja i kreativnog izraza na ovakav način, pohvalio združivanje kreativaca i pozvao na pomno percipiranje izloženih radova.

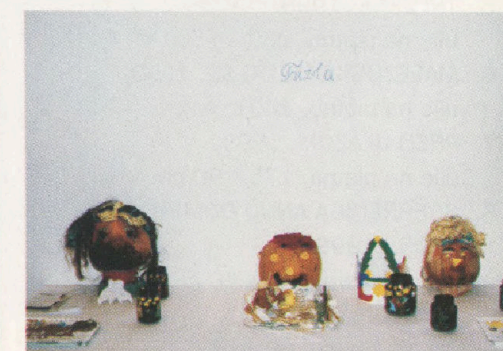
Budući da smo mi izlagali "kod kuće" iskoristili smo mogućnost primjene raznovrsnih tehnika: pored akvarela, kolaža mozaika, radili smo sa slamom, vajali od gline, slikali na staklu, od bundeve osmislili - Lucije - Lucijane, laterne i dr.

Gospođa Branka Arnaut i gospodin Vinko Lamešić pomogli su nam sa stručnog, likovnog aspekta, uz suradnju predstavnice Udruge gđe Dubravke Petrić, napraviti osvrt na izložbu kao čin druženja te inventivnost i kreativnost naših "igraoničara".

I gledatelji i naš "žiri" složili su se s konstatacijom da je svaki izloženi rad vrijedan pozornosti i sa jasnom porukom. Čitav spektar ponuđenih tehnika u igraoničkim radovima govori o bogatoj inventivnosti i kreacijskom potencijalu bilo da se radi o individualnom ili grupnom likovnom izrazu.

Uz čokolade (za koje su se pobrinule tete iz Udruge) još smo jednom u mislima prošetali do: daleke Švedske, Njemačke, pa malo bliže Pule i tako redom sve do našeg susjedstva, tu, preko Save mjesta iz kojih su djeca izlagala, s istom željom da naše prijateljstvo potraje.

Za igraonicu
Evica Cerić

URUČENO NAPRETKOVO PRIZNANJE

Tuzlanski Napredak je, u nizu svojih prijatelja i dobročinitelja, dajući priznanja poželio zahvaliti i marijabinškom župniku g. mons. Lovri Cindoriju. Iznenadujuće loše vremenske prilike (proglašena je elementarna nepogoda!) spriječile su g. Cindorija da sudjeluje na Svečanoj skupštini Napretka i osobno primi ovu zahvalu.

Glodur "Hrvatskog Glasnika", g. Juraj Novosel, posjetio je o Božiću rodno Zagorje i osobno uručio Napretkovo priznanje svome prijatelju.

Gospodin Monsinor Lovro Cindori, kojemu je ovo jedno od brojnih priznanja, jer godinama uspješno vodi najveće marijansko svetište u Hrvata, pokazao je neočekivanu (ili možda, iskreno, pomalo i očekivanu!) radost što tuzlanski Napretkovci visoko cijene ovu značajnu suradnju. Duhovna i materijalna potpora, kao i gostoprimstvo ili posjet koji nam je darivao, garancija su prijateljstva koje ne može prestati. Ono je trajno i služi nam svima na čast!

ĆAZIM SARAJLIĆ - SLIKE

U Galeriji Franjevačkog samostana sv. Petra i Pavla u Tuzli 29. prosinca 1999. godine postavljena je sedma samostalna izložba tuzlanskog slikara Ćazima Sarajlića, koja je bila otvorena do 10. siječnja 2000. godine.

Tuzlanski umjetnik i povjesničar umjetnosti prvi put se samostalno pojavio u ovoj Galeriji 1996. godine. Taj zanimljivi vremenski okvir od 1996. - 2000. godine ispunjen je izložbama.

1997.

Tuzla, Dom Armije
Kuala Lumpur, hotel
"Prinston"

1998.

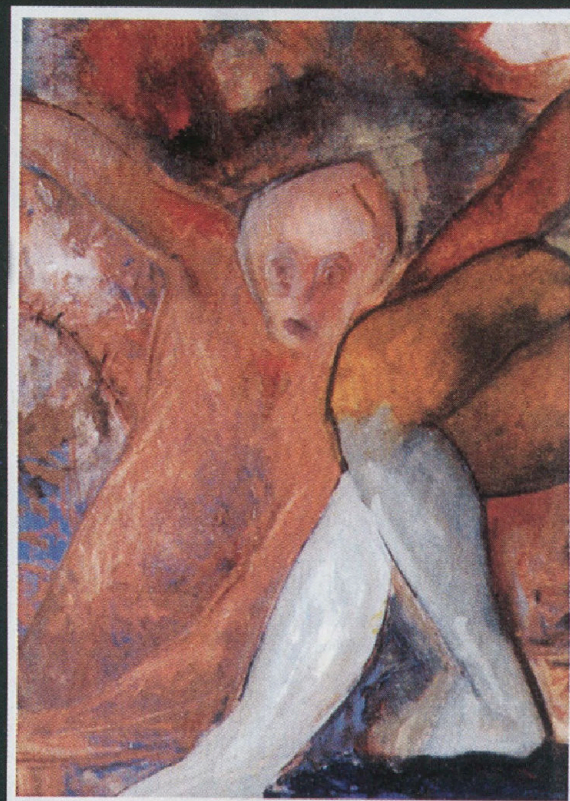
Tuzla, Narodno pozorište
Sarajevo, Galerija "Novi hram"

1998/99.

Tuzla, foaje Tuzlanske banke D.D.
Ovom prigodom izložio je slijedeća djela:

POPIS IZLOŽENIH RADOVA

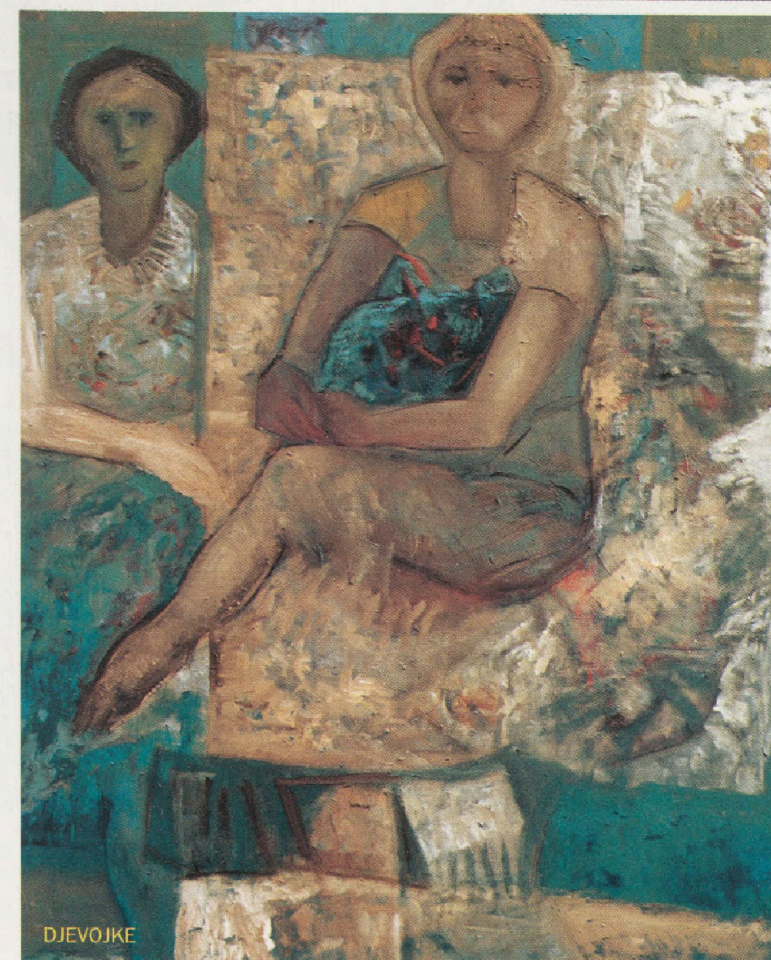
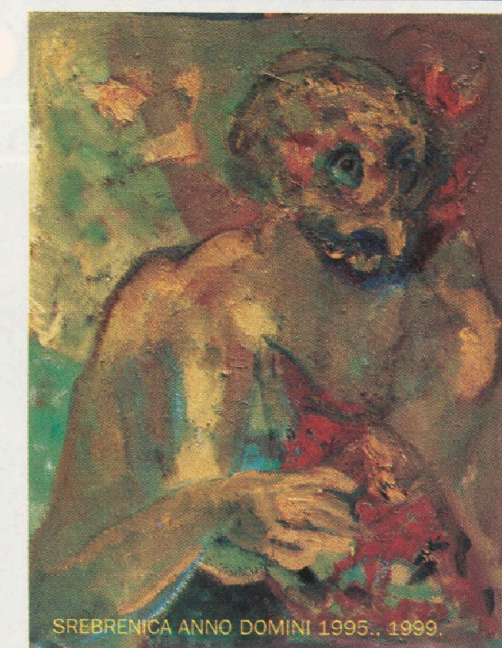
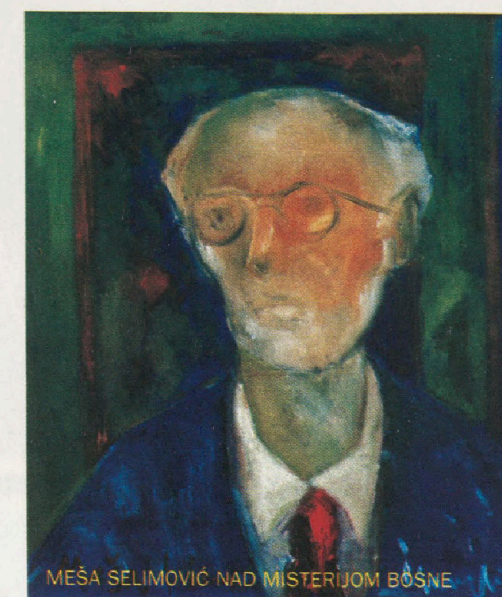
1. MEŠA SELIMOVIĆ
NAD MISTERIJOM BOSNE; 1998/99.
ulje na platnu, 86 x 72 cm
2. SOVA MEŠE SELIMOVIĆA, 1999.
ulje na platnu, 200 x 50 cm
3. ODMOR, 1999.
ulje na platnu, 200 x 150 cm
4. POD DRVETOM, 1999.
ulje na platnu, 200 x 150 cm
5. TRI ŽENE, 1999.
ulje na platnu, 200 x 150 cm
6. MALEZIJSKE METRESE, 1999.
ulje na platnu, 140 x 80 cm
7. PRED ULAZOM, 1999.
ulje na platnu, 175 x 90 cm
8. SREBRENICA ANNO DOMINI,
1995., 1999.
ulje na platnu, 90 x 70 cm
9. GRČ, 1998/99.
ulje na platnu, 60 x 66 cm
vl. Enver i Suada Mandžić, Tuzla
10. NENA, 1999.
ulje na platnu, 40 x 60 cm
vl. Enver i Suada Mandžić, Tuzla
11. AKT, 1999.
ulje na platnu 130 x 75 cm
vl. Asim Kurjak, Zagreb
12. AKT II, 1999.
ulje na platnu, 70 x 90 cm
13. ČOVJEK SA HOROZOM, 1999.
ulje na platnu, 162 x 120 cm
14. DJEVOJKE, 1999.
ulje na platnu, 162 x 120 cm
15. PORTRET, 1999.
ulje na platnu 60 x 73 cm

ĆAZIM SARAJLIĆ SLIKE

GALERIJA FRANJEVAČKOG SAMOSTANA
SV. PETRA I PAVLA
od 29. 12. 1999. do 10. 01. 2000.

16. FIGURE, 1999.
ulje na platnu, 27 x 24 cm
17. DVOJE, 1998/99.
ulje na platnu 80 x 80 cm
18. MRTVA PRIRODA, 1999.
ulje na platnu, 60 x 45 cm
19. BOSANKA, 1999.
ulje na platnu, 122 x 132 cm
20. DVOJE, 1999.
ulje na kartonu, 80 x 40 cm
21. BOSANKE, 1999.
ulje na platnu, 122 x 117 cm
22. RAK, 1999.
ulje na platnu, 65 x 80 cm
23. SLIKA I, 1999.
ulje na platnu 65, x 80 cm
24. SLIKA II, 1999.
ulje na platnu, 73 x 61,5 cm
25. FIGURE II, 1999.
ulje na platnu, 122 x 105 cm
26. ŽENA KRAJ PROZORA, 1999.
ulje na platnu, 140 x 105 cm
27. PORTRET, 1999.
ulje na platnu, 100 x 70 cm
28. AKT II, 1999.
ulje na platnu, 80 x 60 cm
29. FIGURA, 1999.
ulje na platnu, 150 x 75 cm
30. HOROZ II, 1999.
ulje na platnu, 100 x 70 cm
31. ENTERIJER, 1998/99.
ulje na platnu, 127 x 45,5 cm
32. DRVO, 1999.
ulje na platnu 40 x 3 cm
33. VAZNA, 1999.
ulje na platnu, 40 x 30 cm

Ćazim Sarajlić rođen je 17. 06. 1948. u Tuzli, gdje je završio osnovnu školu i Gimnaziju. Od 1968. do 1973. studirao na Filozofskom fakultetu u Beogradu.

Od 1975. godine radio kao kustos u Galeriji portreta. Od 1987. do 1990. nalazio se na dužnosti direktora "Tuzla filma" u Tuzli i bio direktor Prvog međunarodnog festivala kratkometražnih i dokumentarnih filmova. Od 1990. do danas na dužnosti je direktora Međunarodne galerije portreta u Tuzli. Bavi se esejistikom i likovnom kritikom.

Svoje tekstove objavljivao u "Frontu slobode". Radio Tuzli, "Odjeku", "Oslobodjenju", "Oku".

Studijska putovanja: Francuska, Italija, Njemačka, Poljska, Češka, Mađarska, Austrija, Malezija. Živi i radi u Tuzli.

Prva je slika naslovljena Meša Selimović nad misterijom Bosne i ona kao da određuje ovaj tematski opus.

Bosna se i život bosanskog čovjeka i žene razlika Galerijom Franjevačkog samostana u vremenu s kraja jednog i početka drugog milenija.

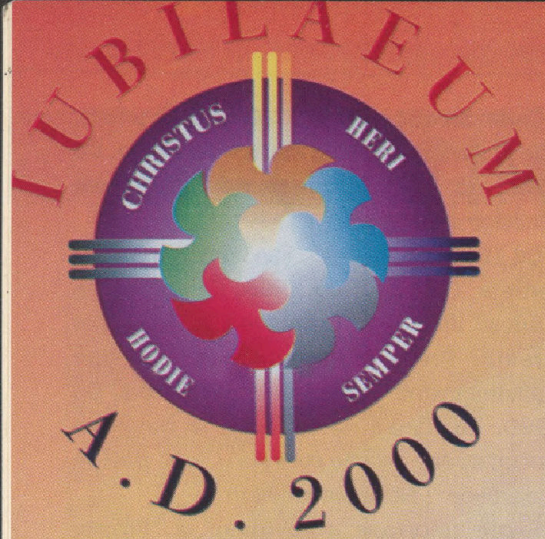
Srebrenica ANNO DOMINI 1995., 1999. tema je koja zaustavlja i prosječnog promatrača koji likovnoj umjetnosti prilazi kao dokumentu.

Ove socijalno-refleksivne teme razbijene su aktovima i portretima, mrtvim prirodama i interijerima.

Riječju, Sarajlić se predstavlja kao sve zreliji kompletan umjetnik čije je djelo već davno prešlo uske granice našega prostora.

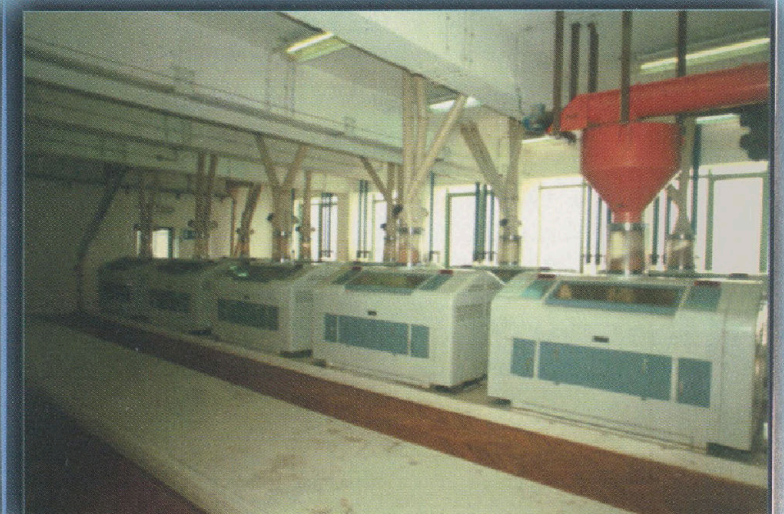
HG

mlin ljubače d.d.

"Husinski rudar"

HRVATSKA BANKA d.d. MOSTAR

VAŠA JE BANKA

Poslovna Jedinica Tuzla

Topolica 4

Tel. 075 236-450

Tel./Fax 231-171

CROATIA OSIGURANJE D.D.

MOSTAR

Poslovnica Tuzla

POSJETITE NAS U TUZLI:
Naselje Sjenjak - blok D-2
I. Mujezinovića bb
Tel. 075 230-991, 230-992

SEDAM GODINA RADIO KAMELEONA

Što da se radi, što da se sluša?

Najslušanija radio postaja, u Tuzlanskoj Županiji, Radio Kameleon obilježila je koncem prosinca 7. obljetnicu postojanja. Već tradicionalno kameleonci su priredili na rođendan manifestaciju za najmlađe - MASKERAM-BAM-BAL. Petnaest mališana učestvovalo je u finalnom izboru za najbolje izvedenu kompoziciju po uzoru na "Djeca pjevaju hitove". Laskavu titulu najbolje ponijela je učenica Mirna Sinanović koja je dobila ovacije za izvedbu pjesme Doris Dragović "Marija Magdalena". Kao što je običaj najbolji su dobili i vrijedne nagrade, a kompletan prihod od manifestacije namijenjen je Domu za nezbrinutu djecu "Vojo Perić". Za veliku raju upriličen je koncert Prijavog kazališta sa predgrupama: Magbeth, Seven up, IF, Alarm, Punkt, Edvin Po. Najveća hrvatska rock'n'roll atrakcija današnjice svirala je oko dva sata na zadovoljstvo prepunog SKPC Mejdan.

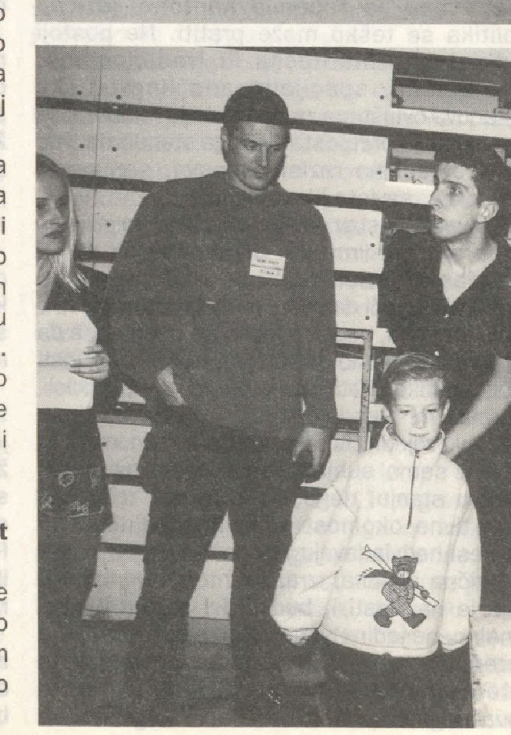
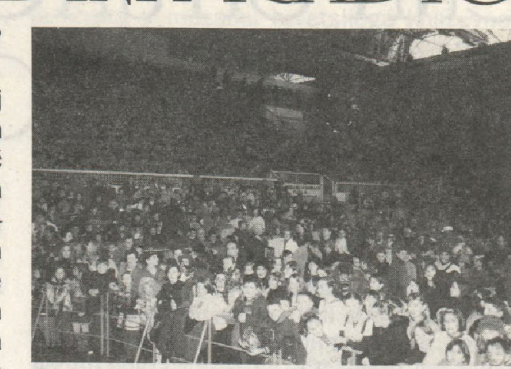
Za sve nacije i generacije

Radio stanica koja je u 1999. godini proglašena za najboljeg partnera Radia Slobodna Europa u konkurenciji 101 radio stanice iz 40 zemalja svijeta svakodnevno plijeni pozornost slušateljstva novim sadržajima i pouzdanim informacijama. U prethodnoj godini ponijela je i titulu najboljeg muzičkog radija po izboru čitatelja Večernjih novina. Tu su i brojna priznanja i pohvale kako domaćih tako i inozemnih subjekata društvenog života, među kojima i nagrada za najbolju emisiju iz područja kulture na Festivalu ALTER MEDIA održanom u Mostaru prošle godine. O programskoj shmi i načinu rada Jasna Subotić, glavna i odgovorna urednica kaže: "Programska shma koju smo do sada njegovali pokazala se kao uspješna: kratka - fleš informacija, mozaičke emisije, aktualne teme, zabavni i kontakt program uz dosta glazbe stil je s kojim trebamo nastaviti. Naravno, nezaobilazne su gradske teme, osobe i događaji vezane za naš grad jer tako stvaramo i utječemo na javno mnijenje, potičemo slušatelje da iskažu svoje mišljenje u eter, a to je dobilo potvrdu i priznanje u oštroj tržišnoj konkurenciji radija".

Jedna od bitnih osobina kameleonaca je da su mladi i perspektivni. Kako kaže urednica Subotić: Redakcija se sastoji od mladih i svjesnih novinara koji imaju osobni pristup određenim problemima, sami dolaze do nekih informacija i na taj način formiraju svoju duhovnu sferu i u svemu ostaju i prepoznatljivi. Prepoznatljivi su ne samo po tome već i po boji glasova koji su se udomaćili u tuzlanske obitelji i domove, ali recimo i da je edukacija i rad s novinarima svakodnevna".

Perspektivna budućnost

U mnoštvu radio-stanica Kameleon se izdvojio svojom kvalitetom zahvaljujući upravo jasno profiliranim ciljevima. U narednom periodu ne očekuje ih nimalo lak zadatak što potvrđuju i riječi direktora Ermina Bradarića:

"Ići u korak sa svjetskim trendovima poslovanja radio-stanice, moto je koji nas je uveo u svijet uspješnih. Uvođenje suvremenih tehnoloških rješenja i opreme, stalno "osvježavanje" programske sheme i permanentno ulaganje u edukaciju zaposlenih glavni su predujveti za uspjeh i dobar image, koji nesporno imamo. Jedan od kapitalnih projekata koje ćemo realizirati u narednom periodu je pokrivanje kvalitetnim signalom naseljenih područja sjeveroistočne BiH za što postoji interesiranje potencijalnog slušateljstva, odnosno, budućih konzumenata našeg informativno-političkog i zabavnog programa, a što nam je posebno značajno i konzumenata našeg komercijalnog programa. Povećanje broja slušalaca osnovni je predujvet za proširivanje kruga od naših 500 poslovnih partnera iz zemlje i inozemstva, na čemu ćemo posebno raditi jer Radio-Kameleon je, prije svega, komercijalna radio stanica i osnovni način financiranja nam je prodaja radio-vremena".

Da Kameleon nije samo radio-stanica prisutna u eteru već i na mnogim drugim mjestima svima je odavno jasno:

"Čest angažman Radio-Kameleona na organiziranju sportskih manifestacija, kulturno-zabavnih projekata i sl., nije iniciran isključivo radi ostvarivanja financijske dobiti nego prije svega radi vlastite promocije kojoj pridajemo posebnu pažnju. Za godinu koja je pred nama, a za koju procjenjujem da će biti veoma teška nismo postavili cilj opstati nego ostati najbolji, a što, siguran sam, možemo postići" - odlučan je Bradarić.

Da imamo radio-stanicu vrijednu respekta, koja njeguje urbani duh, najbolje govore pomenute nagrade. No, kao što je to već običaj u Tuzli, nagrade i priznanja dolaze uvijek sa strane dok smo mi naviknuti na to da ne znamo cijeniti ono što imamo.

Do nekog novog rođendana, sa novim iznenađenjima, slušajte 102,7, kratka je poruka kameleonaca.

Zorica ILIĆ

JEZIČNA SITUACIJA U BOSNI I HERCEGOVINI

Pisati o jezičnoj situaciji u Bosni i Hercegovini posljednjih desetak godina težak je posao i zato se malo ozbiljnih ljudi upušta u tu problematiku. Složena politička situacija ima odraz u svim duhovnim sferama, pa i u lingvistici. Činjenica da nema jedinstvene jezične politike (postoje tri jezične politike!) upozorava da se standardnojezičnoj problematiki nužno i jedino može pristupiti s pozicija potpune i dosljedne ravnopravnosti.

Činjenica je također da sva tri nacionalna entiteta nemaju sociolingvistički dobro obrazovanih kadrova, kao i da ono malo što ih ima ne pokazuju interes da porade na zajedništvu i kakvom-takvom približavanju standarda. Oni jeziku u Bosni i Hercegovini prilaze kao sredstvu nacionalne identifikacije i standardnojezične probleme "svoga" entiteta rješavaju na račun drugoga ili trećega pa tako pogoršavaju i onako složenu jezičnu situaciju koja se čini bezizlazna.

To stanje traje u vremenu devedesetih godina, od kada je prestao postojati srpskohrvatski standardni jezik otkako tri bosanskohercegovačka naroda koja su gotovo stoljeće i pol baštinili zajedničke norme, samostalno izgrađuju svoje jezične standarde.

Dubravko Škiljan je u rujnu 1999. godine govorio za Studentski list Zagrebačkoga sveučilišta, Revolt. Upitan o tvrdnji da su hrvatski i srpski jedan jezik s dvije varijante i suprotnim silama od kojih jedna teži spajanju, a druga izjednačavanju varijanata, (D. Š., Jezična politika, Zagreb, Naprijed, 1988.), Škiljan je rekao:

"Moji su stavovi u toj knjizi prije svega bili teorijski. Dao sam pregled tadašnje hrvatskosrpske jezične situacije i naveo sam to kao jedan od primjera na koji se način formiraju standardni jezici. Govorio sam, moram vas ispraviti, ne samo o dvije, nego, sa strogo lingvističkog stajališta, o četiri varijante. Već u onom trenutku jezici su se u službenoj i javnoj upotrebi u BiH i u Crnoj Gori razlikovali od jezika u Srbiji i Hrvatskoj. Što se tiče centripetalnih i centrifugalnih tendencija, to su ponovno tendencije koje se događaju svagdje gdje postoje varijante situacije.

Hoće li prevladati centripetalna ili centrifugalna sila, tj. da li će se varijante udaljavati na taj način da stvore različite jezike ili će se približavati tako da se stope u jedan jedinstveni standardni jezik bez varijanata, ponovno je stvar zapravo političkog, ideološkog izbora, a ne stvar nečega što se organski, prirodno, samo od sebe događa".

Znakovit je i njegov odgovor na opasku da se u spomenutoj knjizi bavio predviđanjima:

"Sva moja futuristička predviđanja pokazala su se sasvim netočna i 'Jezična politika' prekrasan je dokaz da je čovjek i 1989. još mogao objaviti knjigu u kojoj sasvim iskreno vjeruje da se s jezičnom politikom može nešto napraviti. Govorio sam o tome kako je nastala kriza komunikacije i društva i bio sam uvjeren da jezičnom politikom ta kriza do određene mjere može izgladiti."

I još jedan odgovor vrlo aktualan u tom intervjuu. Na pitanje koji je jezik "naš jezik", pojam koji se čuje kod govornika s područja bivše Jugoslavije, Škiljan je rekao:

"Onaj koji ste implicitnom konvencijom u tom trenutku uspostavili. Znam koji odgovor od mene želite i ja sam taj odgovor već mnogo puta izrekao - posljednji sam, vjerojatno, na ovim područjima koji se bavi lingvistikom, a koji još uvijek smatra da su s genetskog i tipološkog stajališta, na razini standardnog jezika, nesumnjivo hrvatski i srpski zapravo jedan jezik s dvije, odnosno, u ovom trenutku četiri varijante.

Spreman sam, dakako, priznati da se konstituiranje vrijednosnog kriterija u svijesti govornika u zadnjih deset godina bitno promijenilo. Ta promjena u svijesti govornika nije još u ovom trenutku dovela ni do kakve tipološke, strukturalne promjene koja bi opravdavala tipološku raznolikost jezika. Da bi dva jezika bila različita morate uvesti nov padež, nov fonem, morate reći da npr. predikat mora biti uvijek na kraju rečenice, ili da će nastavak za genitiv plurala umjesto a biti ah; onda imate strukturalnu razliku, ti su jezici tipološki i genetski jednaki. No, oni sada u svijesti velikog broja govornika funkcioniraju kao različiti jezici".

(Iz interview-a REVOLTU, Studentskom listu zagrebačkog sveučilišta, rujna, 1999.)

Definiciju pojma "standardni jezik" dao je Dalibor Brozović u knjizi Standardni jezik, (Zagreb, 1970.)

"Standardni je jezik autonoman vid jezika, uvijek normiran i funkcionalno polivalentan, koji nastaje pošto se jedna etnička ili nacionalna formacija, uključivši se u internacionalnu civilizaciju, počne u njoj služiti svojim idiomom, koji je dotad funkcionirao samo za potrebe etničke civilizacije".

Nitko ozbiljan i stručan ne govori više o jedinstvenom standardnom jeziku u Bosni i Hercegovini, ali se stalno postavlja pitanje radi li se o jednome ili o trima jezicima. Stranci organiziraju "okrugle stolove" (u Tuzli 1997. npr.) iza kojih "stručnjaci" preporučuju rušenje srpskoga i hrvatskog standarda pa izgrađivanje "novoga" b/h/s. sistema.

Budući da su političke funkcije države prenesene na županije/kantone, jezična politika se teško može pratiti. Ne postoji jedinstvena institucija ili tradicionalna, znanstvena, specijalizirana lingvistička ustanova ovlaštena za kodifikaciju, elabraciju ili evaluaciju pretpostavljenoga standarda, već se sve radi na razini skupova, seminara, simpozija, savjeta i komisija.

Prihvatljiv je stav da se radi o jednom jeziku s trima standardima, ali ako znademo da su standardni jezici, onda se može "poigrati jezikom" pa reći da se ne radi ni o jednome ni o trima jezicima, nego i o jednome i o trima, a da pri tom ostanemo sasvim na razini ozbiljnosti problematike. Radi se, u biti, o trima sociolingvističkim, standardnojezičnim pojavnostima, s gotovo zajedničkom jezičnom sirovinom.

Nisu samo subjektivne slabosti uzrokom ovakvu stanju, nego, kako je već rečeno, i objektivne okolnosti u kojima pojedinačni interesi nadvladavaju zajedničke.

Jezična politika, izraz je interesa grupacije koja je na vlasti i, budući je vlast (tro)-nacionalna, ne jedinstveno, nego suprotstavljeno determinirana, teško se može podudarati s interesima svekolikog bosanskohercegovačkog društva.

Pojave koje objektivno otežavaju provođenje bilo koje i bilo kakve jezične politike uočio je i podijelio u četiri grupe. Dubravko Škiljan u knjizi Jezična politika, (Zagreb, Naprijed, 1988.):

- (1) komunikacijsko-tehničke,
- (2) ekonomske,
- (3) političke
- (4) teorijsko-epistemološke.

Iako se ovo odnosilo na period hs. standarda u bivšoj državnoj zajednici, princip se može primijeniti na situaciju u današnjoj bosanskohercegovačkoj jezičnoj problematiki.

(1) Ako nje zajednički komunikacioni idiom, u civiliziranim višejezičnim zajednicama to se prevladava tako što se npr. usvoji jedan jezik zajedničkog sporazumijevanja, ali je to u našim prilikama politički i idejno neprihvatljivo.

Ili, u drugom slučaju, svi oblici komunikacije se prevode na jezike svih sudionika. U našim uvjetima rade se prijevodi, ali, svjedoci smo koliko je to ekonomski (2) pa i stručno komplicirano, (Sudjelovala sam u "kroatizaciji" tekstova zakona u Tuzlanskom kantonu. Tom poslu pristupa se površno i da se zadovolji forma, bolje rečeno, zato što to traže/zbunjene/međunarodne institucije./op. M. P.).

Pribjegava se ad hoc rješenjima pa se nerijetko čuje idiom koji nije materinski ni Bošnjacima ni Hrvatima (na području Federacije), a koji su usvojili školujući se u hs. standardu. Izbor idioma u komunikaciji aloglotičkih sugovornika u BiH bio bi iznimno zanimljivo sociolingvističko istraživanje koje je Škiljan preporučio ranije na jugoslavenskoj razini.

(3) Društvena svijest o jeziku u Bosni i Hercegovini vrlo je snažna u svim entitetima, ali do te mjere daleka od bilo kakvoga dogovora, kao, uostalom i općepolitička situacija, da se nikakav konsenzus ne može očekivati sve dok su političke prilike takve kakve jesu. Ta opća neefikasnost našega sistema, kriza kadrova i nedostatak dobre volje za rješavanjem problema, nimalo ne ohrabruje.

(4) Teorijsko-epistemološke poteškoće su danas u Bosni i Hercegovini najveći problem, čini se nerazrješiv.

Komunikacijska praksa ove poteškoće različito rješava, ali se uvijek netko osjeća oštećen. To su najčešće oni pojedinci koji ne pripadaju većinskom narodu u pojedinim županijama. Ljudi koji čine izrazitu manjinu zakidaju se u pravu na svoje škole, svoje programe, svoje kadrove, svoje pismo, svoj standardni jezik.

Činjenica je da sva tri bosanskohercegovačka naroda imaju svoje jezične posebnosti, svoju kulturnu i jezičnu povijest. Te činjenice su sastavni dio pojedinih standardnih idioma i na njih su svi veoma osjetljivi.

"Četiri vere žive na ovom uskom, brdovitom i oskudnom komadiću zemlje. Svaka od njih je isključiva i strogo odvojena od ostalih. Svi žive pod jednim nebom i od iste zemlje, ali svaka od te četiri grupe ima riedište svoga duhovnoga života daleko, u tuđem svetu, u Rimu, u Moskvi, u Carigradu, Meki, Jerusalmu ili sam bog zna gde, samo ne onde gdje se rada i umire.

I svaka od njih smatra da su njeno dobro i njena korist uslovljeni štetom i nazatkom svake od tri ostale vere, a da njihov napredak može biti samo na njenu štetu.

I svaka od njih je od netrpeljivosti načinila najveću vrlinu i svaka očekuje spasenje odnekud spolja, i svaka iz protivnog pravca". (I. Andrić: Travnička hronika, Sarajevo 1977.)

Ako se ovo viđenje francuskoga konzula Des Fossesa prenese na suvremenu situaciju koja je više nacionalno nego vjerski artikulirana, onda se umjesto Rima i Moskve javljaju Zagreb i Beograd, a ni ona strana koja nema "drugu matičnu zemlju", također nije imuna na etno-nacionalističkom prisvajanja i falsificiranja podataka.

Hrvatski jezik u Bosni i Hercegovini

Hrvati u Bosni i Hercegovini imaju svoj dio problematike u aktualnoj jezičnoj situaciji, iako o jezičnom pitanju bosanskih Hrvata ne bi trebalo biti dvojbe i velike rasprave, jer "... hrvatski jezik ima svoj standardni oblik i standardiziran je u punom smislu i sa svim implikacijama toga pojma". (Radoslav Katičić, Načela standardnosti hrvatskoga jezika, Norme i normiranja hrvatskoga standardnoga jezika, Zagreb, 1999.)

Nitko ne može Hrvatima u BiH osporiti pravo na hrvatski jezik, ali to treba oplemeniti standardnojezičnim posebnostima koje im daju posebno mjesto u hrvatskom korpusu jednakopravno uz druge Hrvate s bogatim kulturnopovijesnim i jezičnim specifičnostima. Pitanja norme jezika u Hrvata nisu baš tako egzaktno riješena kao što tvrdi prof. Katičić, vjerojatno najbolji poznavatelj situacija i u drugim slavenskim jezicima s ovih prostora i šire.

Početkom devedesetih godina preporučeno je (po pisanju uglednih lingvista, bez ikakvog dogovora, (op. M. P.) pravopis Moguš, Finka Babić (koriste ga i u BiH/op. M. P.). Odgovarajući na primjedbu kako je u njemu prevelik broj dvostrukosti, Dalibor Brozović je pisao: "...to je tako upravo zato kako bi se u budućnosti omogućio prirodan i najbolji izbor". (Jutarnji list, Magazin, lipanj, 1999.). Međutim, stvari se ne razvijaju tako, i svjedoci smo da su u izdanju spomenutoga Pravopisa iz 1996. ukinuti neki dvojni oblici, pa je ostalo, primjerice, samozadaciti, pretci, a zadaci i prec, oblici uobičajeniji u bih Hrvata, nisu uneseni u normu.

Poseban problem unose hrvatski mediji koji koriste različiti leksik. Navedeni Jutarnji list piše da je jezik Hrvatske televizije drugačiji od jezika Hrvatskoga radija. "Hrvatski radio uveo je riječi poput: stajalište, nazočiti, provedba, pomirba, urota, osnutak. (...) Promjene koje je s više ili manje uspjeha uvela Hrvatska televizija su: glasoviti mjesto glasati, zatim prosvjed, tijekom, bojničnik, zalede, osobna pogreška i časnik".

Istom tekstu Magazina, koji je naslovljen Nema dogovora oko hrvatskog jezika, Stjepko Težak je konstatirao: "Bilo je nestručnog ulaženja u problematiku uvođenja stranih riječi, bilo je i onih koji su nepotrebno izmišljali posve nove riječi".

Na Mostarskim danima hrvatskoga jezika, u lipnju 1997. godine Stjepan Babić je rekao: "Kad se jedan narod s jednim književnim jezikom nađe u dvije ili više država, tada uvijek postoji opasnost da se zbog državnih, zakonodavnih, političkih, društvenih, socioloških i drugih razloga počnu javljati razlike u jeziku pojedinih dijelova jednoga naroda u različitim državama, a onda to može ići prema različitim jezicima, a u krajnjoj crti i prema dvama ili više naroda.

Budući da je jedan jezik u narodu u kojemu postoji bez obzira na državne granice jedna od najvažnijih i najvažnijih sastavnica u tome jedinstvu važno je paziti da u jezičnome jedinstvu ne dođe do razilaženja. "(Motrišta 3, glasilo Ogranka Matice Hrvatske u Mostaru,

Mostar, 1997.)

U istoj prigodi, Mile Mamić je naglasio: "Jezik bosanskohercegovačkih Hrvata važna je kocka u mozaiku hrvatskoga književnog jezika i on mora utjecati na njegov daljnji razvoj, proširivanje standardnih mogućnosti na svim razinama: ne smije se olako koja pojedinost u njihovu jeziku proglašavati srbizmom ili turcizmom. To je njihovo, pa i hrvatsko." (Isti izvor).

Kada je riječ o jeziku kao nastavnom predmetu u školama i tu se čuju različiti glasovi. Hrvati se imaju pravo koristiti školskom literaturom (udžbenici i priručnici) iz Hrvatske pogotovo što kvalitetne u BiH nema (ili, točnije, ima je malo). Što se planova i programa tiče, vrijede isti stavovi. Međutim, poradi sadržaja koji se odnose na tipične bosanskohercegovačke posebnosti, nužno bi bilo načiniti posebne planove i programe, a po mogućnosti i školsku literaturu. (Katolički školski centri u Sarajevu, Tuzli, Zenici, Travniku i Konjicu, imaju programe iz hrvatskoga jezika i književnosti prilagođene bosanskohercegovačkim potrebama i uvjetima.)

Sve što je rečeno o problematiki hrvatskoga jezika u Bosni i Hercegovini može se odnositi i na srpsko jezično pitanje. Problem srpskoga jezika usložnjava se njegovim neravnopravnim položajima u Federaciji Bosne i Hercegovine, u odnosu na bosanski i hrvatski kao službene jezike Federacije. Ova je neravnopravnost ekvivalentna položaju bosanskoga i hrvatskog jezika u Republici Srpskoj.

Bosanski jezik

Kada je riječ o bosanskom jeziku, onda se u suvremenoj jezikoslovnoj situaciji stručnjaci razilaze. U pojavi Pravopisa bosanskoga jezika 1996., manje dobronamjerni značajno naglašavaju obrnutost u procesu standardizacije jezika. Preskačući upisano i opisano, autor Senad Halilović, napravio je "knjigu za jezične stručnjake". Ove godine objavljen je školski pravopisni priručnik, sažetak Pravopisa iz 1996., ali dorađen, dopunjen i pojednostavljen, namijenjen školama, ali i "potrebama šire kulturne javnosti".

Na bosanskom lingvističkom nebu nema drugoga i trećega normativnoga priručnika, rječnika i gramatike koji bi svojim razinama bili dostojni predsjednici Halilovićevu Pravopisu. Rječnik karakteristične leksike bosanskog jezika, Alije Isakovića samo je početak jednog mukotrpnog i zahtjevnog posla koji čeka jezikoslovce s ovoga područja.

Za Školski rječnik bosanskog jezika, Dževada Jahića, knjiga III iz Trilogije o bosanskom jeziku, autor, na strani 73. piše:

"Sam Rječnik, međutim, iz praktičnih razloga nema ambicija da u strogo naučnoj, leksikografski dosljedno sprovedenoj metodologiji, dadne cjelovitiju sliku rječnika bosanskog jezika, s obzirom da za takav kompletniji rječnik još nije došlo vrijeme i nisu provedena prethodna neophodna znanstvena istraživanja."

Druga knjiga, spomenute Trilogije Dževada Jahića, Bosanski jezik u 100 pitanja i 100 odgovora, također je, po Predgovoru (Moskva, 15. IV. 1996.), pisana popularno.

Prva knjiga je "znanstveni pristup" (Dž. J. Bošnjakliki narod i njegov jezik, Predgovor, str. 7.) u razrješavanju aktualnoga položaja o nepostojanju bosanskoga jezika s jedne, i/ili, s druge strane, o zasebnosti vlastitoga jezika Bošnjaka u odnosu na srpski i hrvatski.

"Naučni pristup odnosu jezičke tradicije i današnje bošnjačke jezičke fizionomije prema svom istojezičkom okruženju na novoštokavskim govornim osnovama, potrebni nam

je nego ikad.(...) Nadamo se da će naš pristup ovakvoj složenoj temi izdržati kušnju naučne nepristrasnosti, a knjiga, u granicama svojih moći, biti od koristi svima onima koji se na bilo koji način zanimaju jezičkom tradicijom". Ova prva knjiga imala je namjeru biti "doprinos razumijevanju među našim sociokulturnim sredinama" i to je djelo koje dolazi u pravo vrijeme. Gramatika bosanskog jezika, autora Vajzović/Zvrko, ne bi bila vrijedna spomena kada se ne bi znalo u kakvim je teškim i beznadnim uvjetima pripremljena.

Dakle, taj početak (sic!) standardizacije bosanskoga jezika, ma koliko bio plodan i kvalitetan, nije praćen očekivanim entuzijazmom.

Nije samo leksik i pravopis (tolerantniji je prema srbizmima od hrvatskoga, op.M.P.) ono što izdvaja jezik Bošnjaka, od druga dva jezika. Pravogovor je možda i najproblematičniji. U medijima vlada kaos. Svatko govori jezik "svoga sela". Najčešći argument je: "tako je govorila moja majka".

U sarajevskom tjedniku Dani u listopadu 1999. godine dr A. H. (puno ime i adresa poznati redakciji, reagirao je pod naslovom "Bruksel je ispravno".

Problem je bio u tome što je pjesnik A. Sidran javno opomenuo za neznanje jednu novinarku TV BiH. Profesor koji se sakrio iza inicijala objasnio je razliku između francuskoga Brussel i Belgijskoga-Bruxelles i konstatirao da je žalosno što znanje koje ima novinarka na žalost mnogima (pa i tako uglednima lop.M.P.) nedostaje. Jezična anrhija koja vlada u našim medijima, nažalost izmiče kontroli stručnjaka jer ih nemamo dovoljno.

Dajući mu ime bosanski, Bošnjaci posežu za srednjovjekovnim nazivom koji se u različitim prilikama kroz stoljeća susreće kod niza jezikoslovaca sa svih južnoslavenskih prostora.

Posebno se naglašava mišljenje Jakova Mikalje, hrvatskoga lingvista iz 17. stoljeća koji je pisao:

"Così anco sono molti e varii li modi di parlare in lingua illirica, ma ogn, un dice che la lingua Bosnese sia la piu bella: percio tutti li scrittori Illirici dovrebbero accetarla nel scrivere, il che ho procurato di far io in questo Dittionario."

"Isto su tako mnogi i različiti načini govora u jeziku ilirskom, ali svatko će reći kako je jezik bosanski najljepši: trebali bi ga stoga, svi pisci ilirski prihvatiti što sam uradio i ja u ovom Rječniku" (Blago jezika slovinskoga, Ancona 1949/51., Predgovor).

Naila Hebib-Valjevac, pišući o suvremenoj jezičnoj situaciji u Bosni i Hercegovini ohrabruje:

"Prvi rezultati, pravopisni (ortografski), izgovorni (ortoeptski) i rječnici književnog jezika i narodnog govora, te sveobuhvatna gramatika bosanskog jezika, iz ovako organizovanih "lingvističkih radionica, instituta, zavoda ili katedri za jezik-svejedno, mogu se očekivati tek za nekoliko (desetina) godina. A dotle-neka nas ne obeshrabri činjenica što je malo toga, pogotovo malo validnog, objavljeno pod imenom bosanski jezik. Služićemo se postojećim, nama dostupnim jezičkim instrumentarijem: svim onim jezičkim normativima koji su urađeni u srpskohrvatskoj jezičkoj zajednici, pažljivo birajući svoje i sebi primjereno ostavljajući drugima ono što je samo njihovo. Ako u te postojeće, jezičke normative i nije ugrađeno samo ono što je Bošnjacima svojstveno, jeste ona druga zajednička, jezička supstanca" (Bosanski jezik 2, časopis za kulturu bosanskoga književnog jezika, Tuzla, 1998.)

(NASTAVIT ĆE SE)
Marica PETROVIĆ

NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI KOJI SU OBILJEŽILI SVIJET U 1999. GODINI

Veliki broj svjetskih agencija i medija, uz anketiranje čitatelja i gledatelja, sastavlja listu najvažnijih događaja koji su obilježili svijet u proteklom razdoblju. Malo je toga bilo lijepo u 1999. godini, jer je većina medija evidentirala najneugodnije događaje.

Kao događaj godine na svjetskom planu većina ispitanika je odabrala kosovsku krizu i zračne udare NATO-a na SR Jugoslaviju, zatim tu su elementarne nepogode (potresi), pomrčina sunca, rat u Čečeniji, uvođenje zajedničke europske valute, 50. obljetnica NATO-a i drugi.

Svijet u kaosu politike, ratova, potresa u 1999. godini. CNN stavlja na prvo mjesto kao najvažniji događaj Billa Clintona i aferu Lewinsky, a na drugo NATO-vo bombardiranje Miloševića.

Što se to zbivalo tijekom 1999. godine? Spomenut ću neke najvažnije događaje:

Neuspio opoziv američkog predsjednika Billa Clintona

Bill Clinton je drugi američki predsjednik kojem je prijetio opoziv. Monica Lewinsky je i žrtva i progonitelj. Clintonov predsjednički položaj je narušen, jer je prekršio bračni zavjet. Skandal je izbio u prvi plan Amerike, posebno zbog prve izjave Clintona, kojom je namjerno obmanuo američku javnost. Senat nije donio odluku o opozivu. Prevagnulo je mišljenje da Amerika mora misliti na gospodarski prosperitet, a ne na skandale.

NATO bombardirao Miloševića

24. ožujka NATO je po prvi put u svojoj povijesti izveo akciju izvan svog područja, napad na Miloševićevu Srbiju. Nakon što je Milošević odbio sve mirovne ultimatum Zapada i nastavio s etničkim čišćenjem Kosova, NATO je, na čelu s Amerikom, odgovorio zračnim napadima koji su trajali više od dva mjeseca Milošević je kapitulirao, a NATO se na Kosovu instalirao kao sila reda. Mnogi Albanci koje je Miloševićeva vojska protjerala s njihovih ognjišta, vratili su se na Kosovo, ali su sada mnogi Srbi, bojeći se odmazde, napustili svoja ognjišta. Na Kosovu su razrušeni domovi Kosovara, a otkrivene su i mnoge masovne grobnice. San o multi-etničkom Kosovu, nije realiziran.

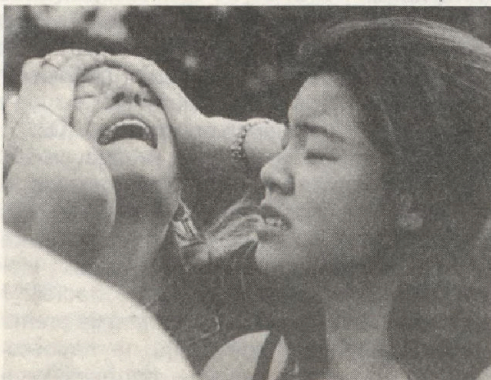

Elementarne nepogode - katastrofalni potresi

U 1999. godini bilo je 17 potresa, a broj mrtvih je izuzetno velik - 21.987 osoba, od kojih je 17.000 poginulo u istočnoj Turskoj, nakon potresa od 18. kolovoza, Tursku je zahvatio novi potres 12. studenoga. Tu je poginulo oko 452 ljudi, a velik broj stanovnika ostao je bez domova. Potresi su počeli u Kolumbiji 25. siječnja. Poginulo je 1.500 ljudi. Drugi veliki potres dogodio se je 7. rujna u Ateni, kada je poginulo 122 ljudi. U rujnu su bila još dva potresa: Taiwan - 2.300 žrtava i Meksiko 18 poginulih.

Masakr u srednjoj školi "Columbine" 20. travnja

Srednja škola Columbine u gradiću Littletonu, država Kolorado. Bilo je 15 mrtvih i 23 ranjena. To su učinila dva učenika iste škole, koji su se na kraju ubili. Mjesto zločina je brzo sanirano i učenici su ponovno krenuli u školu, ali sjećanja na tragediju i rane u dušama još su svježi. Jedna majka čija je kćerka ostala paralizirana, ubila se u listopadu,

a neki roditelji ubijene djece tužili su roditelje ubojica zbog pogrešnog odgoja.

Zrakoplovna nesreća u kojoj je poginuo John F. Kennedy jr.

Ta vijest je bila jako neugodna i podsjećala je na pogibiju oca. U privatnom zrakoplovu kojim je upravljao John, bili su njegova supruga i šogorica, nestao je na obalama oceana kod države Massachusetts. Potrage nisu uspjele, a za nekoliko dana su pronađena tijela poginulih.

Microsoft optužen za monopol

Microsoftova dominacija nad kompjutorskim operativnim sustavom srezana je u studenom kada se okružni sudac složio s tužiteljima da je kompanija provela monopol. Bill Gates ima pravo žalbe, ali se čeka još sedam tužbi korisnika koje su podignute u Kaliforniji, Alabami, Louisiani i New Yorku.

Izrael uz Baraka do mira

Novi premijer Ehud Barak izabran je 17. svibnja. Barak je odmah po izboru počeo posjećivati izraelske susjede, naglašavajući kako poziva sve regionalne vode da se ujedine u stvaranju mira. Konačno, da se bliskoistočni mirovni proces završi na blagodat svih država. Arapske vode poštuju kod Baraka njegova mirovna nastojanja, međutim, nastavilo se s nasiljem za što su podjednako krivi i Palestinci i Izraelci.

Rat u Čečeniji

Rusija je u ratu unutar svojih granica, u južnoj regiji Čečeniji. Ruske vojne snage, još uvijek pod dojmom poraza od Čečenaca tijekom rata prije tri godine, započele su snažnu akciju u rujnu protiv "čečenskih terorista". Cilj je, kako tvrdi Kremlj, uništiti teroriste koji su navodno odgovorni za bombaške akcije u nekoliko ruskih gradova u kojima je ubijeno nekoliko stotina ljudi. Rat je donio noćnu moru međunarodnoj zajednici i humanitarnim organizacijama, jer je više od 20.000 civila u bijegu,

bez hrane i higijenskih potrepština. Postojao je i strah da će se rat proširiti na susjednu Gruziju, koja je u dobrim odnosima s Moskvom. Rusija odbija pozive za prekidom rata i smatra to svojim unutarnjim problemom te je gotovo potpuno zamrznila svoje odnose sa Zapadom.

Novi ruski premijer Vladimir Putin vodi tu akciju, a on je vrlo popularan u ruskom narodu. Putin će se vjerojatno kandidirati za predsjednika Rusije na srpanjskim izborima 2000. godine.

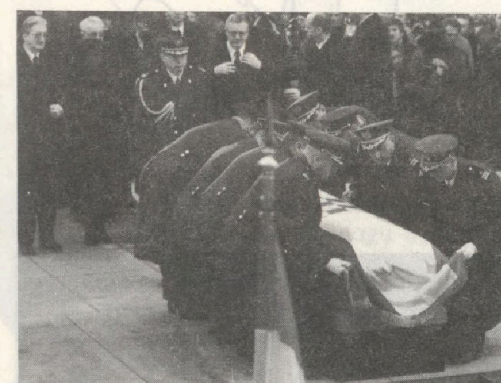
Odcjepljenje Istočnog Timora

Istočni Timor napušten od strane Portugalaca 1975. godine, zaposjela je Indonezija i pripojila ga. Mnogi stanovnici nisu pristali biti pod vlašću Jakarte i stalno su vodili gerilske borbe. 30. kolovoza održan je referendum o odvajanju, pod nadzorom UN. Slijedila je vojna akcija proindonezijskih snaga, što je rezultiralo ubojstvima, pljačkama i paležom. Među narodna zajednica je brzo reagirala i postavljen je nadzor UN-a. Sada je tu prijelazna uprava, pod vodstvom Australije.

Tu svakako treba dodati i sljedeće događaje:

- Pomrčina sunca u kolovozu,
- vraćanje Panamskog kanala Panami,
- Mirovni sporazum u Sjevernoj Irskoj,
- Odlazak Nelsona Mandele s političke scene,
- 50. obljetnica NATO-a i prijem triju novih članica,
- Uvođenje zajedničke europske valute - eura,
- Poremećaji na burzama zbog ruske krize,
- Prvi demokratski izbori u Indoneziji.

NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI U HRVATSKOJ U 1999. GODINI

1. Smrt predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana

Utemeljitelj suvremene hrvatske države. Otac Domovine i prvi predsjednik samostalne i demokratske Hrvatske umro je 10. prosinca 1999. nakon duge i teške bolesti. Oproštaj hrvatskih ljudi od svog predsjednika poprimio je sve karakteristike plebiscita za njegovo djelo i njegovu osobu.

2. Raspisivanje parlamentarnih i predsjedničkih izbora u Republici Hrvatskoj.

Priredio: J. NOVOSEL

ZANATI: Urarstvo - Dario ŠIMIĆ

OD OCA JE OŠTANULO SINU

Ratko ŠIMIĆ, iz tuzlanskog sela Rapače, na putu Bukinje - Lipnica, mirovinu je zaradio kao urar. Uplovljavanje u tu vrstu samostalnog obrta, prije trideset i više godina, nije nešto silno obećavalo. Tim prije što se na privatluk, tada, poprieko gledalo. Bilo je to toliko da se radi, plaćica zaradi, obitelj stekne i kućica skući. Na njegovu sreću, nije ni imao ambicija, bar tako je pričao i priča, da se obogati. Najbitnije je bilo izmaći se od rudarskog ili sličnog posla, zdravlje i obiteljski mir sačuvati. Po onome što je umirovljeni urar Šimić stekao, tako je bilo.

No, moglo bi se reći i više od toga. Sin Dario je uz školovanje u elektrotehničkoj školi - smjer slabe struje, od oca i sa ocem učio i urarske vještine. Učio i naučio, a moglo bi se reći, što je i red, oca nadmašio. U nekada urarskoj radnji, a sada Specijaliziranoj prodavaonici "Korzo", kod kulturnog tuzlanskog kafea "Kapija", ili još određenije u Ulici Jevrejskoj broj 2, urarske usluge pruža i obiteljsku tradiciju nastavlja momak Dario ŠIMIĆ, sin Ratkov.

Pisac ovih redova se osobno uvjerio, a i od drugih je to čuo, da se mladáni Dario ponaša krajnje profesionalno i uslužno, što je i jedan od razloga da mu posvetimo ovaj prostor u "Hrvatskom Glasniku". U svakom trenutku je spreman pročaskati sa svojim mušterijama, objasniti im sve detalje oko njihovih ura ili im pomoći oko izbora prigodom kupovine. Sve to

Dario Šimić, elektrotehničar i urar na radnom mjestu

je dokaz da umirovljenik Ratko može bezbrižno provoditi mirovinske dane, jer sin Dario je više nego opravdao očevu povjerenje. Ipak, otac Ratko povremeno svrati, ali više da ga želja mine na mlade godine i da se sretne sa starim znancima, nego da sina provjeri. A i povremena provjera nije na odmetu.

Tekst i snimak: N. J. IVANOVIĆ

JEZIČNI SAVJETNIK - PROF. DR. MILE MAMIĆ

BISERU, SJATI ČEŠ OPET!

U hrvatskom je književnom jeziku futur I. složeno vrijeme. Tvor se od infinitiva dotičnoga glagola i prezenta pomoćnoga glagola htjeti. Ali pri tvorbi futura I. pomoćni se glagol nekad pojavljuje u naglašenom, a nekad u nenaglašenom liku. Redovit stoji nenaglašeni oblik, a u upitnom obliku futura I. upotrijebit ćemo naglašeni oblik pomoćnoga glagola htjeti: ja ću doći, ja ću pitati, ali hoćeš li doći, hoćeš li pitati. S tim uglavnom nema teškoća.

Ali i prva, konstitutivna sastavnica futura I., tj. infinitiv, ima raznovrsne pojave oblike. U tvorbi futura I. infinitiv se nekad pojavljuje u punom, a nekad u krnjem obliku: ja ću doći, ja ću pitati, doći ću, ali pitat ću. Vidimo dakle da se u četvrtom primjeru pokazuje knji infinitiv: otpalo mu je završno -i. To pravilo o ispadanju završnoga -i u pisanju vrijedi samo za glagole na -ti, dok glagoli na -ći uvijek zadržavaju puni oblik infinitiva. Ali ni glagoli na -ti ne gube uvijek završno -i, nego samo kad se pomoćni glagol nalazi iza infinitiva glavnoga glagola. Stoga je u primjeru ja ću pitati ostalo završno -i u infinitivnom dijelu, a otpalo je u primjeru pitat ću. To je staro pravilo u pisanju futura I. Zato ne treba umjesto izgubljenoga -i stavljati izostavnik (apostrof) kao znak ispuštanja

jednoga slova. To pravilo bilježe sve naše ovostoljetne gramatike.

Valja istaknuti da to pravilo vrijedi za pisanje, a pri izgovoru djeluju glasovne zakonitosti hrvatskoga jezika: pri izgovoru otpada ne samo završno -i, nego i -t- ispred njega jer iza njega slijedi glas ć. Osim toga zbivaju se i druge glasovne promjene, pa se govorni lik futura I. dosta razlikuje od pisanoga. Ali kako pisani lik djeluje na izgovor, mnogi se govornici hrvatskoga jezika trude da i izgovore onako kako su napisali, pa lome jezik izgovarajući plest ću, pitat ću umjesto pravilnoga plešču, pitaću. Pravopis ima jedna pravila, a pravogovor druga i ne moraju se sasvim slagati.

Mora li u navedenom položaju uvijek ispadati završno -i u pisanju, odnosno završno -ti u izgovoru? Naše gramatike, pa i najnovija "Hrvatska gramatika" Zavoda za hrvatski jezik, na 242. stranici Zavod za hrvatski jezik, na 242. stranici dodaje: "Katkada se, posebno u poeziji, iz metričkih i ritmičkih razloga - broj slogova u stihu - upotrebljava puni oblik infinitiva na -ti i onda kada pomoćni glagol dolazi neposredno iza njega". Prema tome je sasvim u redu onaj stih što ga pjeva zadarski Forum: Biseru, sjati ćeš opet!

Moje su Breze

U povodu 30. obljetnice književnog rada i izlaska knjige PRVARICA, Hrvatsko kulturno društvo NAPREDAK Živinice je organiziralo 29. siječnja 2000. godine Večer poezije Šime Ešića u Teatar klubu BKC Živinice.

Stihove tuzlanskog pjesnika Šime Ešića recitali su kazališni umjetnici Milica i Vlado Kerošević. U društvu s pjesnikom glumci su recitali sat vremena i tako poeziju predstavili živiničkoj publici.

Uz organizatore Napretkove iz Živinica, prisutni su bili i Davorin Zagorščak, generalni konzul Republike Hrvatske, Zdenko Tadić, doministar TK, dr. Miroslav Petrović, predsjednik Napretka i Juraj Novosel, glavni tajnik Napretka iz Tuzle.

Crticu donosimo u iščekivanju najavljene promocije u Tuzli.

HG

MOJE SU BREZE

Breze su moje obično selo -
jednim ih možeš uhvatit' okom,
ali su meni jedino vrelo
s kojeg se napajam životnim sokom
- moje Breze.

Breze su moje k'o ručni rad,
k'o lijepa čipka, vez ili šara,
kao ćilim, k'o cvjetni sad,
kao najljepša stranica iz spomenara
moje su Breze.

Breze su moje ogromno platno
na kome godišnja doba stvaraju:
prvo ih jeseni boje u zlatno,
pa onda proljeća cvijećem šaraju
- moje su Breze.

Breze su moje poput bjelutka,
k'o gnijezdo laste toplo i meko,
al' sve to shvatim onog trenutka
kad odem nekud, odem daleko
- od svojih Breza.

"VEČERAS JE NAŠA FEŠTA"

E, da mi je netko rekao da ću u KSC "Mejdan" Tuzla, provesti ni manje ni više nego pet sati, kazao bih mu da "nije sav svoj"! Kako mi se to doista dogodilo 26. 12. 1999. na drugi dan Božića, sjetio sam se one "Nikad ne reci nikad"!

Te večeri Radio "Kameleon" Tuzla, proslavljao je sedmu godinu svoga rada, pripremio u "Mejdanu" proslavu pod nazivom "NAJVEĆA GIDA U DRUGOM MILENIJUMU", a glavna atrakcija večeri su bili momci iz skupine "PRLJAVO KAZALIŠTE". Nađoh se među nekoliko tisuća mladih ljudi u VELIKOJ DVORANI. Pravi umebes, totalna globalizacija COCA-COLOM i HAMBURGERIMA. Naravno tu su i navijači "Slobode" popularne "FUKARE", sarajevske "HORDE ZLA", svi sa šalovima svojih klubova. Tu je i jedna mala skupina BBB navijača zagrebačke "CROATIJE". Za njih je, jer su se probili u prve redove pred binom, Mladen lupio petama i rekao "Sve za Hrvatsku", a Jasenko je sve "zapalio" sa "Mi

pijemo" i nastavio "Večeras je naša fešta". I bila je prava fešta! Na kraju je bilo i za moju dušu, ali i za mnoge druge, "Ružo, ružice..."

Iako sam se prije dogovorio da nešto kažu i za naš list, videći ih onako iscrpljene poslije koncerta, samo sam im rekao: "Dečki, ništa ne govorite, sve ste pjesmom kazali! Dajte mi jednu vašu sliku sa posvetom "Hrvatskom Glasniku" najboljem listu na svijetu kojeg izdaje HKD "Napredak" iz Tuzle koji ovih dana slavi i svoju 90-tu obljetnicu. Pogledali su me pomalo čudno (valjda zbog onog "najbolji list na svijetu"), još jednom čestitali Božić i zaželjeli sreću. A, ja sam, pak, zaželio da se nikada "Ne prestanu moliti za golubove i sirotinju" kojih u svakom i najmanjem gradu ima možda ponajviše.

Hvala i Radio "Kameleonu", sa željom da i u trećem mileniju prirede još jednu ovakvu "GIDU".

Josip Velte

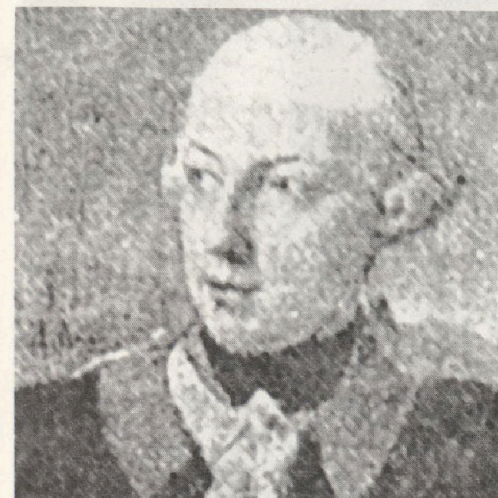
Za HRVATSKI GLASNIK
Tuzla, 26. XII '99.
Mladen Novosel
Hrvatski glasnik
Tuzla

IZ ŽIVOTA POZNATIH

ZAKONI VAN PAMETI

Čim je došao na prijestolje, najstariji sin Marije Terezije, Josip II., počeo je svojim podanicima činiti dobro i protiv njihove volje. Iz njegove premudre? glave svakodnevno je

nižim instancama odaslano bezbroj zakona koji baš nisu imali puno veze sa zdravom pameću.

Učilo se ljude kako gajiti ždrebad i krave, kako saditi dudove, branilo im se da za vrelih ljetnih dana tijekom posla piju vodu, djevojke nisu smjele nositi grudnjake i steznike, branilo im se veselje u svatovima, branila se gradnja drvenih dimnjaka, preporučuju se nasadi oralna oko kuća, napisane su stroge odredbe o podizanju štagljeva, okućnica, krušnih peći, sušionica za konoplju i lan.

Svako nepoštovanje navedenog bilo je sankcionirano najoštrijim kaznama.

ULOGA TOPLE VODE NA MOŽDANE VIJUGE

Gotovo sve ideje za moje romane nastale su u mojoj kupaonici. Znaite, u toploj vodi mozak mi fantastično radi, pa tako kada igra veliku ulogu u mojem životu, govorila je novinarima slavna spisateljica detektivskih romana Agatha Christie. Vidite, smrt je zapravo divna. Naime, ovisi kako smrt nastupa. Ne volim prijave smrti. Više volim otrov, nego revolver, nož. Bolje je i ljepše umrijeti tajanstveno, tiho, nego u krvi, bučno. Zato ja volim moje romane, ne volim one sadističke... To bi bilo kao da me netko prisili da pođem u operacijsku dvoranu i da gledam operacije...

IZGLED VARA

Jedan od najbogatijih ljudi na svijetu, koji je milijune dolara stekao s početnih 800 dolara studentskog zajma uloženi na burzi i koji je vlasnik više desetaka tvornica i robnih kuća, Leeam Lowin, užasava se malograđanstvine.

Ja takve ljude nazivam polipima. Jednom sam sa ženom došao u Dayton pogledati tvornicu Milgo koju sam upravo kupio. Prolazeći kroz grad spazio nas je neki polip policajac. Čim je primijetio moju bradu i jeftinu prostu košulju i dugačku kosu počeo je galamiti: Gdje stanuješ, smeće jedno?

Kamo ideš, pasji skote? Skitnico jedna! Nije ni slutio (kasnije je u policijskoj postaji sve doznao) da pred njim stoji čovjek, vlasnik tvornice vrijedne 30 milijuna dolara i još tridesetak takvih tvornica.

ROB NA DAR

Osamnaesti predsjednik SAD, Ulysses S. Grant (1822.-1885.) borio se u američkom građanskom ratu u postrojbama Sjevera koje su kako je znano vojevale za konačno ukidanje ropstva.

Ali, gospodin Grant istodobno je kod kuće držao četiri roba. Iz vremena njegove ženidbe potječe jedna zanimljivost.

Veliki protivnik ropstva, darovao je svoju najdražoj, koja je sobom već dovela jednog roba, za svadbeni dar još jednog roba.

PISKARALA

Engleski pisac G. K. Chesterton čitavog je svog života vodio bitke protiv novinara i novinarstva uopće. Jednostavno nije mogao podnijeti da u svojoj blizini gleda ta jedna piskarala koja zapravo ne pišu - oni pokušavaju pisati, a to što pišu nema nikakve veze baš nisačim.

Poznata je njegova izjava koju je izrekao tijekom jednog od brojnih govora protiv novinara: "Novinarstvo se uglavnom sastoji u priopćavanju kako je umro izvjesni gospodin Jones, i to ljudima koji uopće nisu znali da je gospodin Jones bio živ!"

UVJET

Arhur Schopenhauer (1788.-1860.), slavni njemački filozof bio je vječiti pesimist, "pesimist po rođenju", sam je govorio.

Poznata je i njegova izreka: "Ovaj svijet najgori je od svih svjetova".

Jednom je bio u društvu u kojemu se razglabalo o životnim i ljudskim vrijednostima.

U razgovoru je osobito prednjačila jedna gospoda o kojoj Schopenhauer nije imao naročito mišljenje i koja mu je počela ići na živce.

Rekao joj je: "Draga gospodo, da bi se dragovoljno priznala i uvažila tuđa vrijednost, valja imati i vlastitu vrijednost".

BOSONOZI SLAVLJENIK

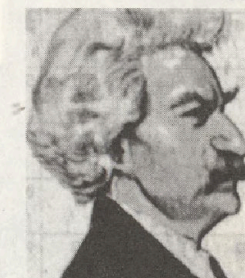
Kakve sve počasti može doživjeti sportaš iz siromašne zemlje kad osvoji dvije zlatne olimpijske medalje? To je najbolje osjetio dvostruki olimpijski pobjednik u maratonu, Abebe Bikila iz Etiopije.

U Rimu, 1960. i u Tokiju, 1964. godine stigao je na cilj maratona ispred sviju, trčeći bos!

U cijeloj Etiopiji nastalo je slavlje, a po povratku iz Rima dočekala su ga u zračnoj luci u Addis Abebi dva vojna orkestra svirajući pjesmu skladanu njemu u čast. Vozeći se ulicama grada u otvorenoj limuzini koja mu je darovao car, klicalo mu je pola milijuna ljudi zasipajući ga cvijećem. Car ga je odlikovao i najvišim etiopskim odlikovanjem, a narod Etiopije darovao mu je veliku kuću.

Nekoliko mjeseci kasnije u središtu Addis Abebe podignut je spomenik na kojemu je reljefno prikazan put Abebe Bikile do pobjede.

NIŠTA GORE OD OPERE

Jednog dana dok je šetao gradskim ulicama, prišao je Marku Twainu neki njegov poznanik. "Baš dobro da sam vas sreo, gospodine. Imam dvije ulaznice za večerašnju operu. Jednu bih htio pokloniti vama".

"Nemojte, gospodine, molim vas! Uvijek sam u proteklih četrnaest godina slušao opere kad to nikako nisam mogao izbjeći. Sasvim sam siguran da za mene ne postoji agonija koja bi se mogla usporediti sa slušanjem nepoznate opere!"

FENIKS

fc
TUZLA

fotografski saloni

foto
CENTAR

na skveru, maloj pijaci i prigradskoj AS

Tel: 226-548, 230-304

Toplina od sivih niti

Vuna i sive vunene tkanine osnova su ovih jednostavnih a atraktivnih modela za hladnije dane

Moher majica

Tamnosiva majica od mohera nedvojbeno je vrlo udobna za zimske izlaske. Pletena bodom krivo-pravo, dobro prijanja uz tijelo. Otvor oko vrata je malo dublji, a rukavi su raglan kroja.

Bukle za sport

Sportska, siva vunena jakna upotpunjena kapuljačom i patentnim zatvaračem, dobro se slaže s majicom od buklea. Hlače su cigaret kroja, s elastinom, pa zato odlično prate liniju nogu.

Kožna jakna

Dulja kožna jakna postavljena vunom, dovoljno je topla i za hladne zimske dane. Hlače su modernog kroja, šireg pasa i malo "spuštene" na bokove.

Dugo i sivo

Dugi kaputi hit su ove zimske modne sezone. "Špricani" uzorak vunene tkanine i manžete u tamnijoj sivoj nijansi, te vuneni ovratnik pleten tako da imitira krzno, čine ga vrlo privlačnim.

Zimski kostim

Tamnosivi sportski kostim može se nositi i bez kaputa za toplijih zimskih dana. Jedini ukras jakne je obrub od buklea, a majica-vesta s bogatim ovratnikom sigurno će privući one željne barem daška ekstravagancije.

Produženi sako

Prerez sa stražnje strane, kosi džepovi i jednoredno kopčanje, uz ove zime neizbježnu sivu boju... Ovaj kaput, koji krojem podsjeća na produženi sako, idealan je za ljubiteljice jednostavnosti.

VITA

NAJKRAĆI PUT DO OTPORNOSTI

Vaša najbolja zaštita protiv bolesti je vaš imuni sustav. Slijedite ove savjete koji će vam pomoći da ostanete zdravi tijekom zime

PREHRANA - SAVEZNIK ZDRAVLJA

Integralna hrana jača obrambeni sustav organizma, vjeruju neki. Jedite mnogo svježeg, i kad god je moguće, organski uzgojenog voća, povrća i oraha, koji su puni vitamina i minerala. Dvodnevna dijeta sastavljena od sirovog voća i povrća pomaže proizvodnju bijelih krvnih stanica limfocita, važnih u obrani protiv mnogih bolesti.

BILJNI NAPITCI

Biljke kao što su ginseng, ehinacea i hypericum perforatum također potiču obrambenu sposobnost, a majčina dušica je prirodni antibiotik. Dodajte 1/2 žličice osušene majčine dušice u šalicu uzavrele vode i pustite da odstoji 10 minuta.

Kad ste prehladeni, možete isprobati i sljedeći napitak: Namačite deset minuta 1 žličicu osušenog cvijeta ili bobica bazge, koja pomaže protiv gripe, u šalicu uzavrele vode. Procijedite i potom popijte.

IZBJEGAVAJTE ŠEĆER

Šećer slabi obrambeni sustav jer tijelo troši mnogo hranjivih tvari na njegovu razgradnju. Izbacite slatkiše i umjesto njih radije jedite više voća.

OSTANITE U DOBROJ FORMI

Trideset minuta tjelevoježbe najmanje tri puta tjedno, pomaže tijelu da se bori protiv štetnih učinaka stresa. Stres, naime, može prigušiti proizvodnju bijelih krvnih stanica važnih u borbi protiv različitih infekcija. No, ne morate ići u teretanu: vođenje ljubavi najmanje dvaput tjedno potiče stvaranje IgA protutijela koja vam pomažu othrvati se prehladi i gripi.

Napomena: Izbjegavajte tjelevoježbu ako ste bolesni ili se ne osjećate dobro.

SMIJEHOM DO ZDRAVLJA

Stres i negativne emocije slabe tjelesnu obranu. Pozitivne misli oslobađaju hormone koji pomažu imunom sustavu. Zato u svoj dnevni raspored "uvedite" vrijeme za zabavu - čak i ako se radi samo o unajmljivanju videokasete s nekom dobrom komedijom.

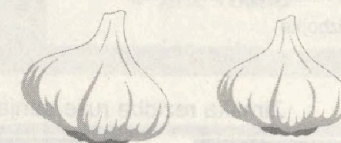
ANTIOKSIDANTI

Hrana koja sadrži mnogo antioksidanata, a i vitaminski pripravci, štite stanice od

oštećenja i održavaju tijelo zdravim. Antioksidanti se nalaze u voću i povrću. Primjerice, vitaminom C obiluju agrumi, a vitamina E ima u orašastim plodovima, neprerađenim biljnim uljima, pšeničnim klicama i integralnim žitaricama. Betakaroten se nalazi u tamnozelenom lisnatom povrću, mrkvi i krumpiru.

PREVENCIJA ČEŠNJAKA

Zbog svojih antibakterijskih i antivirusnih svojstava, češnjak je "super hrana". Brojna istraživanja su pokazala da nije učinkovit samo kao antibiotik, već i da malo snižava krvni tlak i kolesterol u krvi. Stoga svaki put kad osjetite da vas hvata gripa žvačite rezanj češnjaka ili uzmite kvalitetan pripravak češnjaka u prahu. Obrocima dodajte svježe nariban češnjak.

ZDRAVI S PROPOLISOM

Propolis je tvar koju koriste pčele da zapečete košnice. Ima antiseptička i antibakterijska svojstva te potiče bijele krvne stanice koje štite organizam od infekcija. Ublažava probleme s dišnim putovima, grlobolju i prehlade, te potiče rad imunog sustava.

ČVRSTO SPAVAJTE

Hormon rasta, koji se luči dok spavate, pomaže obnovu stanica pa će tako pomanjkanje spavanja oslabiti obrambeni

sustav. "Slušajte" svoje tijelo da biste odredili potrebnu količinu spavanja, jer vas nekoliko dobro prospavanih noći može osloboditi prehlade. Na jastuk nakapajte nekoliko kapi eteričnog ulja lavande pa ćete lakše usnuti.

ALGE, JEČAM I PŠENICA

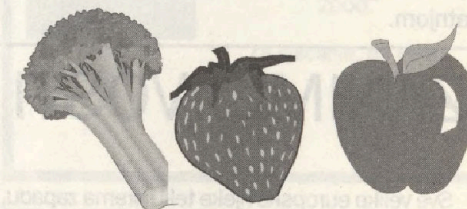
Smatra se da ječam, pšenica i jednostanična zelena alga chlorella potiču obrambeni sustav. Sadrže vitamine, osnovne masne kiseline i betakaroten, te potiču proces zacjeljivanja. Klorofil iz njih pomaže u borbi protiv infekcija.

ŠTO JOŠ POMAŽE

Akupunktura - može osnažiti obrambeni sustav. Prema tradicionalnoj kineskoj medicini, obrambena tjelesna energija (wei chi) može se ojačati ako se potiče određena akupunkturna točka. Odmjerite četiri širine prsta ispod koljena i jednu širinu prsta prema van od ruba koljenice. Počevši od te točke, jednim prstom masirajte svaku nogu prema gore, tri minute, svakog dana sve dok infekcija ne nestane.

Homeopatija - brojni su homeopatski pripravci usmjereni upravo na jačanje obrambenog sustava, kako bi se tijelu pomoglo da samo prevlada bolesti. Mnogi ih stoga koriste, iako ne postoje znanstveni dokazi njihove djelotvornosti.

VITA

GINEKOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE "MEDIC"

Prof. dr. Nisveta Alispahić
specijalista za ginekologiju i akušerstvo

U Ginekološkom savjetovalištu "Medic" prof. dr. Nisvete Alispahić možete obaviti: ginekološki pregled, kontrolu trudnoće, ispitivanje i liječenje neplodnosti, dijagnostika (ultrazvuk, PAPA, kolposkopija, spermogram, test na trudnoću, pregled vaginalnog sekreta).

Ginekološko savjetovalište radi ponedjeljkom srijedom i petkom, od 9 do 12 i 17 do 19 sati, a subotom od 9 do 13 sati.

Na telefone

090 - 149 - 514 i 217-927

možete zakazati posebno vrijeme samo za vas.

Tuzla, Batva, Ive Andrića br. 11.

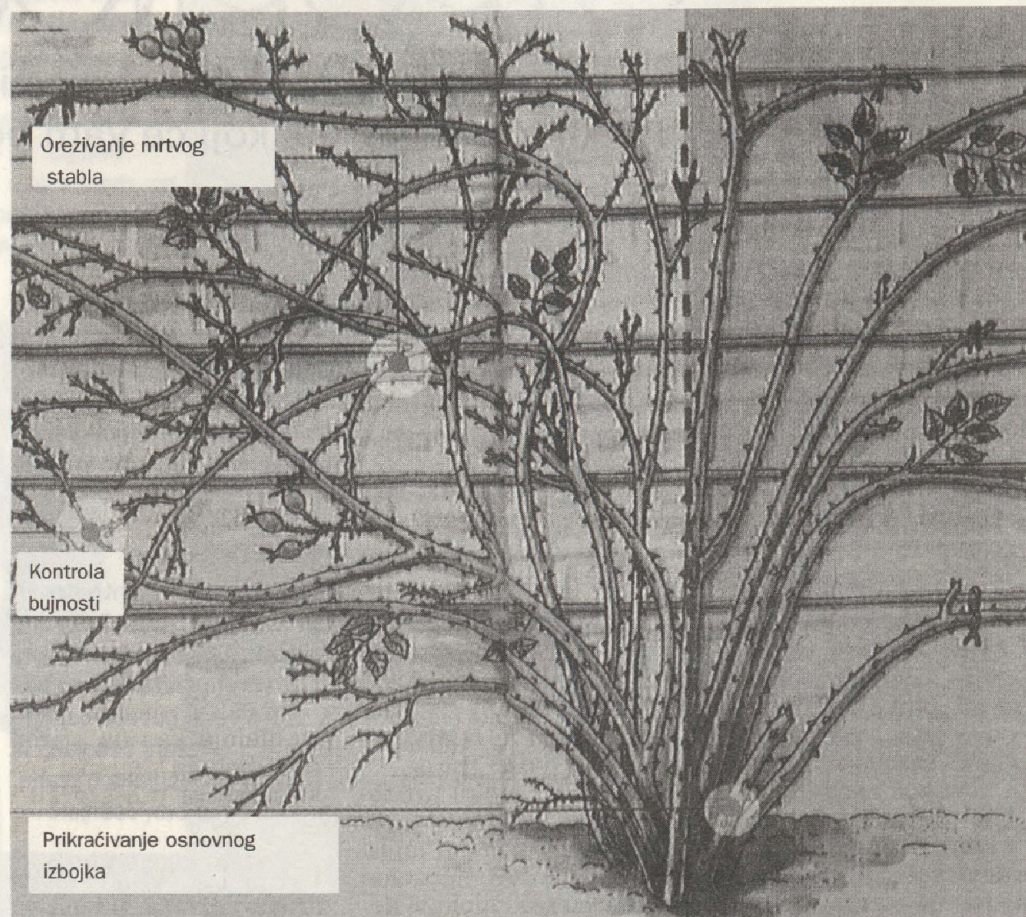
OREZIVANJE RUŽE PENJAČICE

Petar Pavković, VJESNIK

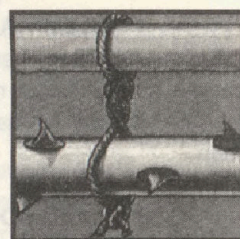
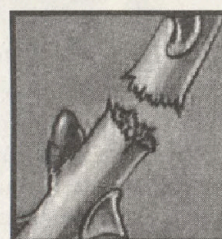
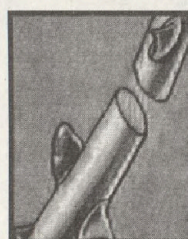
Što treba ukloniti sa grma ruže penjačice da bi na proljeće buknuo punim cvatom

Zimsko orezivanje ružinog grma jamstvo je da će na proljeće i ljeti ruža cvasti punim sjajem. Prije nego što se počne sa orezivanjem treba dobro naoštритi škare, jer odrez mora biti trenutačan, a odrezani dio u prerezu gladak. Ruža penjačica reže se od najdonjeg kata uz naslon prema vrhu. Ako su neke osnovne grane oslabjele ili su se počele sušiti, njih je potrebno orezati na dva do tri pupoljka radi obnavljanja grma.

Nakon završetka prikraćivanja granu razvedemo preko oslonca (drvenih letvica pričvršćenih uža zid ili metalne konstrukcije) i privežemo tankim konopcem ili gumicom. Sve suhe ili zakržljale grane i grančice također se odstranjuju, kao i bujne postrane grane koje bi mogle biti "prijetnja" ovogodišnjim mladima. Nakon "sanitarnih" zahvata slijedi zimski rezidba. Osnovno je pravilo da se, što je grm ruže penjačice stariji, orezuje sve više. Tako nikada nećemo zahvatiti drvenu masu prošlogodišnjeg grma, orezuje se na dva dobro razvijena pupa na izbojku iz prošle godine. No kod zimskog orezivanja mora se voditi računa i o proljeću, kada će ruža buknući i brojnim izbojcima zazeleniti oslonac i zid uz koje je posađena. Tu treba biti oprezan i - nesmiljen. Dolaskom toplih dana, naime, biljka pušta brojne izbojke koje rastu uvis. Većinu od njih potrebno je pincirati, odnosno zaustaviti u rastu, skratiti ih i prisiliti da se granaju. Ovi izbojci obično na svome vrhu imaju i cvjetne pupove, dakle potencijalne cvijetove. Takav, nepincirani izbojak, ako se ostavi narasti će i do dva metra visine, a na vrhu će nositi krhljiv cvijet, bez karakteristične boje i mirisa. Iskustva u uzgoju ruža, koja se mjere tisućama godina, dokazala su da se početak cvatnje nešto odlaže, ali se na svakom pinciranom izbojku aktiviraju najmanje dva pupa koji doprinose grananju ružinog grma i povećanom cvatnjom.

Zimska rezidba ruže penjačice: lijevo neuređeni dio, desno orezani dio grma

Pravilan i nepravilan rez ružinog izbojka

Vezivanje ruže grane uz naslon

ZANIMLJIVOSTI

Sve velike europske rijeke teku prema zapadu, sjeveru ili jugu. Jedino Dunav teče od zapada prema istoku.

Indoneziju nazivaju zemljom tri tisuće otoka. No, ima ih znatno više - čak 13 tisuća. Od toga, 12.500 jest naseljenih, a čak 7.500 otoka nema niti imena.

Jedan od najpoznatijih američkih kauboj a kasnije jedan od pionira američkog zrakoplovstva Samuel Franklin, nikako se nije mogao osloboditi jedne navike - čim bi sletio, vezao bi svoj zrakoplov (kao nekad konja) za najbliže drvo.

Najviša zračna luka na svijetu nalazi se na 4.365 metara nadmorske visine, a nalazi se u glavnom gradu Tibeta - Lhasi.

Najviše izvedena pjesma u SAD, a danas i diljem svijeta jest "Happy Birthday to you" ("Sretan ti rođendan"). Pjesma je nastala 1936. godine, a njezini su autori Mildred i Patty Hill.

U svečanim prigodama beduini će vas počastiti specijalitetom - punjenom devom. Recept: skuhamo se jaja i njima se napune već pečene ribe. Ribama se napune kuhani piloci koji se zatim stavljaju u pečenu ovcu. Ovca se zatim stavlja u (mladu) pečenu devu koja se iznosi pred goste na stol.

Jedan od najvećih svjetskih književnika Emile Zola (1840.-1902.) pao je na klasifikacijskom

ispitu na Sorboni iz - francuskog jezika i književnosti.

Talijanski filozof Francesco Cornigero u jednoj svojoj studiji iz 1911. g. navodi koje uvjete mora žena ispunjavati da bi doista bila lijepa. Mora posjedovati: tri bijele stvari - ten, zube i ruke, tri crne - oči, trepavice i zjenice, tri crvene - usnice, obraze i nokte, tri duge - stas, kosu i ruke, tri kratke - zube, uši i stopala, tri široke - grudi, čelo i bradu, tri uske - usta, struk i gležanj, tri male - grudi, nos i glavu.

U Božićnom broju omaškom je ispuštena božićna čestitka vlč. Bartola Lukića, župnika iz Morančana. Vlč. Lukić je svoju čestitku uputio u kolektivnoj čestitci župa tuzlanskog dekanata.

Ispricavamo se!

FRANCEK ADOLF BRACO

Sa zasluženim poštovanjem i tugom, Hrvatski Glasnik oprašta se od gospodina ADOLFA FRANCEKA, glazbenika tamburaškog orkestra HKD "NAPREDAK" Tuzla.

Njegovo dostojanstveno držanje i ton instrumenta na kojem je svirao ostavili su duboke uspomene na ratne i poratne svečane dane koje smo proslavljali uz zvuke Orkestra.

Gospodin Francek dostojanstveno i gospodstveno, svojom ozbiljnošću davao je ton ovoj u prosjeku mladoj skupini, koja će bez njega teško biti ono što je do sada bila.

Posljednji pozdrav

HRVATSKI GLASNIK

U dubokoj boli javljamo svim rođacima, prijateljima i znancima tužnu vijest da je

FRANCEK ADOLF BRACO

preminuo 27. siječnja 2000. godine u 70. godini života a ispraćaj na Rimokatoličko groblje Borčić obavljen je 29. siječnja 2000.

Počivao u miru Božjem!

OŽALOŠČENI: supruga Jelena, kćerka Željka, braća Marijan i Henrik, zet Dragan, sestrična Branka, unučad Anita, Vesna i Darja, obitelji Katić, Kreco, Burgend.

TUŽNO SJEĆANJE

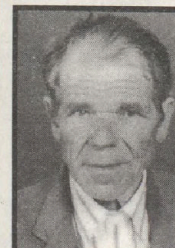
Dana, 6. veljače 2000. godine navršit će se tužna godina od smrti našeg dragog

MILANA (PEJO) MARTIĆA

Svu svoju ljubav i dobrotu za života dao si nama, a sada kad si u vječnom miru, uvijek će te pratiti naše misli i naša ljubav.

Hvala ti za sve.

S LJUBAVLJU TVOJI NAJMLILJI.

TUŽNO SJEĆANJE

na voljenu suprugu, majku, baku i punicu

ELIZABETU (rod. ANUŠIĆ) ŠIMIĆ

S ljubavlju i ponosom

čuvamo uspomenu na tebe.

Hvala ti na svemu.

TVOJI: suprug Franjo, kćerke Vesna i Gabrijele, unuk Karlo i zet Mato.

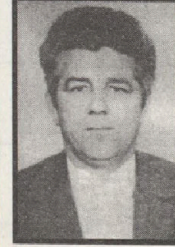

TUŽNO SJEĆANJE

19. veljače 2000. godine navršava se dvadeset i jedna godina od smrti mog brata

MATIJE BRČINE

S ljubavlju i poštovanjem od sestre.

TUŽNO SJEĆANJE

17. veljače 2000. godine navršava se godina dana od smrti moje sestre

ANE TOMIĆ

S ljubavlju i poštovanjem od sestre.

TUŽNO SJEĆANJE

15. 01. 1976. - 25. 05. 1999.

Ovaj 15. siječanj će teško da boli, teško, najteže kao i svi slijedeći, jer više nikada te nećemo zagrliti, poželjeti ti sretan rođendan i slaviti dan koji te donio u naše živote i ispunio ih srećom i toplinom.

Nedostaješ nam draga naša Sneška i bol za tobom nestat će kada i mi sami.

Volimo te.

TVOJI: sestra, mama i tata.

TUŽNO SJEĆANJE

Dvadesetog veljače 2000. godine navršavaju se četiri godine od smrti naše drage

TADIĆ (rod. JOSIĆ) ELVIRE

Vječno si u našim srcima.

Suprug Markan, sinovi Vlado i Viktor, snahe Ana i Lucija, unučad: Hrvoje, Anita, Marcela, Martina, rodbina i prijatelji.

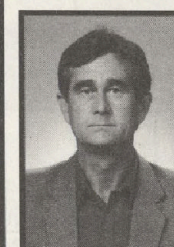

TUŽNO SJEĆANJE

02. 02. 1991. - 02. 02. 2000.

Za sjećanje, da traje.

Tvoji najdraži.

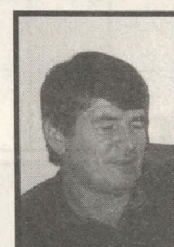
TUŽNO SJEĆANJE

12. siječnja 2000. godine navršila se godina od prerane smrti naših najdražih

VLATKA ČOLIĆA I BOŽE MANDIĆA

Vrijeme prolazi, a nama ostaju samo sjećanja i tuga za VAMA.

OBITELJI ČOLIĆ I MANDIĆ

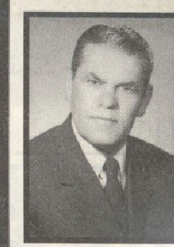
TUŽNO SJEĆANJE

IN MEMORIAM

FRANJI PEŠTIĆU 1995. - 2000.

Počivaj u miru Božjem

DRUŠTVO HRVATSKI DOM TUZLA

glasnikova SKANDINAVKA

	VYSTA DRAMSKOG DJELA	PRIPADNIK RIMSKE KATOLIČKE CRKVE	TRJESKA	DULJI OBLIK PRIJEDLOGA S	LOVINA (MIL.)	DVOČLANI ALGERIJSKI IZRAZI	ČEŠKO MUŠKO IME	VRUĆINA	PISMEHA POTVRDA	KRATICA ZA "NEUTRON"	KRAT. S.A.D DRŽAVE SOUTH DAKOTA	HEBREJSKI GLAZBENI INSTRUMENT	DRŽAVNA BLAGAJNA	SPOJEVI KISIKA S DRUGIM ELEMENTIMA	VRIJEME OD SEZDESET MINUTA	OKRUGLO SLOVO	SKITNICA, HISTARIJA	TALIJSKO MUŠKO IME
JEDNA OD POGLAVITIH ISTINA KRŠĆANSKIH																		
SUPARNISTVO										TIPIKA NA KLAVIRU							IVAN GUNDULIĆ DRAGI KAMEN	
"AVIATION MEDICAL EXAMINER"				DIVLJI MAGARAC						POJAVITI SE RUJEKA U PAKISTANU								
MATERIJAL ZA LOŽENJE				GLUPAN			SUDSKI POROTNICI RUJEKA U ITALIJU							BLATO				
PRITOK KAME U RUSIJU			MAKED. M IME					TVORIČ "UJEDINJENI NARODI"					KRASNO BERNARD MONTGOMERY					
DJELOVI TEKUĆINE			GRUDI		VYSTA GUŠTERA						DYORAC U HRV. ZAGORJU							NEMARNOST
TORSIN					SKALAR									STAKLASTA MASA				
MJESTO U SLOVENIJI KOD JESENICA												POTPUNA CJELOKUPNA					ŠPANJIA BEZREPCI, ŽABE	
ŽENSKO IME OD MILJA				KARAT														
RIMSKI BROJ 501			"STARUJ"		ODVAŽNA													
BILO KAMO			KEMUSKI ELEMENT															
ELEMENT JOD		GRAD U IRANU																
VRH NA KORZICI		REKLAMNA KRATICA																
	SAMOVOLJNI SUD																	
	DOSADAN, MUČAN																	
SKOLASTIČKI FILOZOF TEOLOG IZ XIII ST.																		
LATINSKA OSOBNA ZAMJENICA				USKLIK														
				FR. GLUMICA NADINE														
DRŽAVA U AFRICI																		
OSOBNA ZAMJENICA																		
ELEMENT BOR		STAROIT. BOŽANSTVO LYADA																
		MAKARSKA																
PROSTO NABIJELJENO PLATNO																		
PRIUČAVATI SE																		

Hrvatski Glasnik
GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Glasilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i društvena
pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak • Ravnatelj: Petar Matanović • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektor: Marica Petrović • Uredništvo: Petar Matanović, Juraj Novosel, Marica Petrović, Romeo Knežević, Martin Antunović • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2 Tel/fax: 075-237-171 • Kompjutorska priprema i tisak: "PrintCom" D.O.O. Grafički inženjering Tuzla • Račun: ZZPP Tuzla: 12200-678-34618 - HKD Napredak - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93-15. 03. 1993. • Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPŽ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • Cijena za inozemstvo 3 DEM • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju •

stampa speedmaster
repro
rada **NOVO**
osvjetljavanje
do B2 formata
s mogućnošću max.
formata 50x100cm

HEIDELBERG
SCREEN scanner
osvjetljivač
PrintCom

HEIDELBERG
OFFSET
88x78cm
80Wx80W

Astra-obuća

d.o.o. SARAJEVO

POSLOVNA JEDINICA TUZLA

Tel/fax: ++387 75 252 394

§ FIDUCIA

DRUŠTVO JEDNOG LICA ZA PRUŽANJE POSLOVNIH USLUGA
STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI
VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA

RUDARSKA 72, TEL. 282-549

Kodak EXPRESS FOTO COLOR ŽUNIC

EXPRESS color laboratorij

Laboratorij 1. Tuzla, Džafer Mahala br. 46, Tel. 34-364

Laboratorij 2. Tuzla, Korzo, Tel. 075/235-899

Laboratorij 3. Tešanj

Laboratorij 4. Gračanica

S nama Vaše uspomene
nikad ne blizjede!

Kodak
EXPRESS

**Gospodarska
BANKA**
Sarajevo

Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 71 207-023, 207-022
Fax: 387 71 444-605

Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 71 203-910
Fax.: 387 71 442-959

NAPREDAK OSIGURANJE d.d. SARAJEVO
POSLOVNA JEDINICA TUZLA

SVE VAŠE BRIGE PODIJELITE S POLICOM
NAPREDAK OSIGURANJA

Tuzla, Bulevar 15. maja b.b.
Tel./fax: ++387 75 282 227

Pivara Tuzla

Nek Vam je u kući
sve zdravo i živo
nazdravlje i s češćom pijte
Tuzlansko pivo

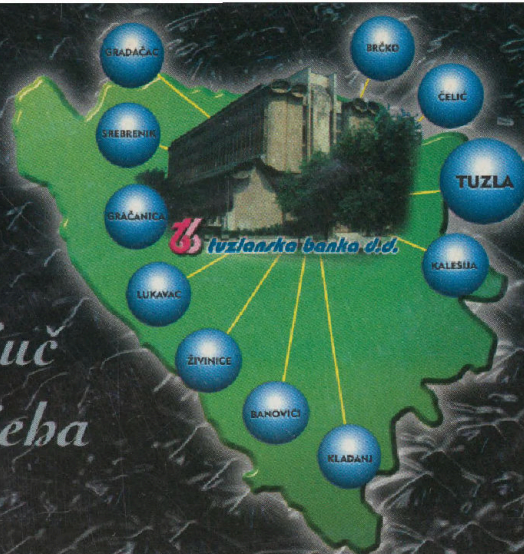
Sa jednog izvora
za cijelu porodicu

Osnovan 1992.godine
I FM RADIO
Kameleon
102.7 MHz

(+ +387-75) BOSNIA & HERZEGOVINA, TUZLA
Marketing: 250-261, 250-262, 250-263 http://www.kameleon.delta.com.ba
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

ključ
uspjeha

tuzlanska banka d.d.

Javno komunalno preduzeće
CENTRALNO GRIJANJE

TUZLA

Ul. Krečanska broj 1
75000 Tuzla Tel: ++387 75 283 443
Bosna i Hercegovina Fax: ++387 75 281 391
E-mail: cen.gri@bih.net.ba

PLIVA

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel. ++ 387 71 65 11 33, 65 39 29

Fax. ++ 387 71 65 39 86

TUZLA
Salineatrans

Vrši usluge prijevoza putnika
Telefoni: Tuzla 239-438; 239-350
Zagreb 01-615-6911;
615-6906.

bosna
OSIGURANJE d.d.

SARAJEVO - FILIJALA TUZLA

Direkcija: Hadži Bakirbega Tuzlića 3 (Korzo)
tel./fax: 387 75 281 211, 281 212 direktor: 282 533

Filijala: Albina Herljevića 8 (Slatina)
tel./fax: 387 75 283 248, 282 408 rukov.: 282 220

OBITELJSKI RADIO

98.7
FM

98.7
FM

VALENTINO

studio tel: ++387 86 (76) 750 500
marketing tel/fax: ++387 86 (76) 750 447

DAMM

D.O.O. PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU I USLUGE TUZLA

Tuzla, Rudarska 72

Tel: ++387 (0)75 282-620, 281-429

Fax: ++387 (0)75 282-071